

PIK LV, Ч. 4

КВИТЕНЬ — 1998 — APRIL

No. 4, VOL. LV

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LV,

КВИТЕНЬ

Ч. 4

Виходить раз у місяць
видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
Неприбуткова організація

Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**

Редактор англомовної частини — **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки

Марта Богачевська-Хом'як

Любов Волинець

Анна-Галія Горбач

Іванна Рожанковська

Ярослава Рубель — член Екзекутиви СУА
для справ преси

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор-бухгалтер **М. Орися Яцусь**
Тел/Факс: (732) 441-9377

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Поодиноке число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

ЗМІСТ

Михайло Ситник. Христос Воскрес!	1
Вітаємо зі святами!	1
Богдан Лепкий. Великодні дзвони	2
Софія Боньковська. Дзвони України	2
Михайло Глушко. У зоні відчуження Чорнобильської АЕС	6
Ася Гумецька. Надзвичайний музей українського народного мистецтва	9
Марта Богачевська-Хом'як. Всеукраїнський семінар	11
Олена Рог. Вічність і Я!	13
Вісті з Централі	14
Our Life	
Christia Sonevitsky. Earth Day, Arbor Day, Chornobyl	15
WFUWO Statement to UN	16
Ania Savage. The Midwife.	17
Virlana Tkach. Flight.	20
Marta Bohachevsky Chomiak. Winter Letter from Kyiv	22
Христя Навроцька. Наше харчування.	23
Дописи округ і відділів	24
Загальні збори відділів	27
Пожертви	29
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Ілюстрації Зоряни Сохацької-Атлантової.
Illustrations by Zoriana Sokhatska-Atlantova.

На обкладинці: Едвард Козак "Христос Воскрес".
On the cover: Edward Kozak "Chrystos Voskres".

OUR LIFE

VOL. LV

APRIL

No. 4

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**

English Editor — **Tamara Stadnychenko**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President

Martha Bohachevsky Chomiak

Anna-Halia Horbach

Iwanna Rozankowskyj

Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair

Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Business administrator: **M. O. Jacus**
Tel/Fax: (732) 441-9377

Annual subscription in the USA for UNWLA members ... \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00.

Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.

Single copy \$3.00

*Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів,
статтей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були
поміщені чи переслані до інших видань.*

*Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування
з приводу невикористаних матеріялів.*

*Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріяли і ви-
правляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.*

*Передруки і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням
джерела.*

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

*Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою
"редакторів".*

Кожти вироблення кліш покривають дописувачі.

*Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і
прізвища поданих осіб.*

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National
Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1998 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

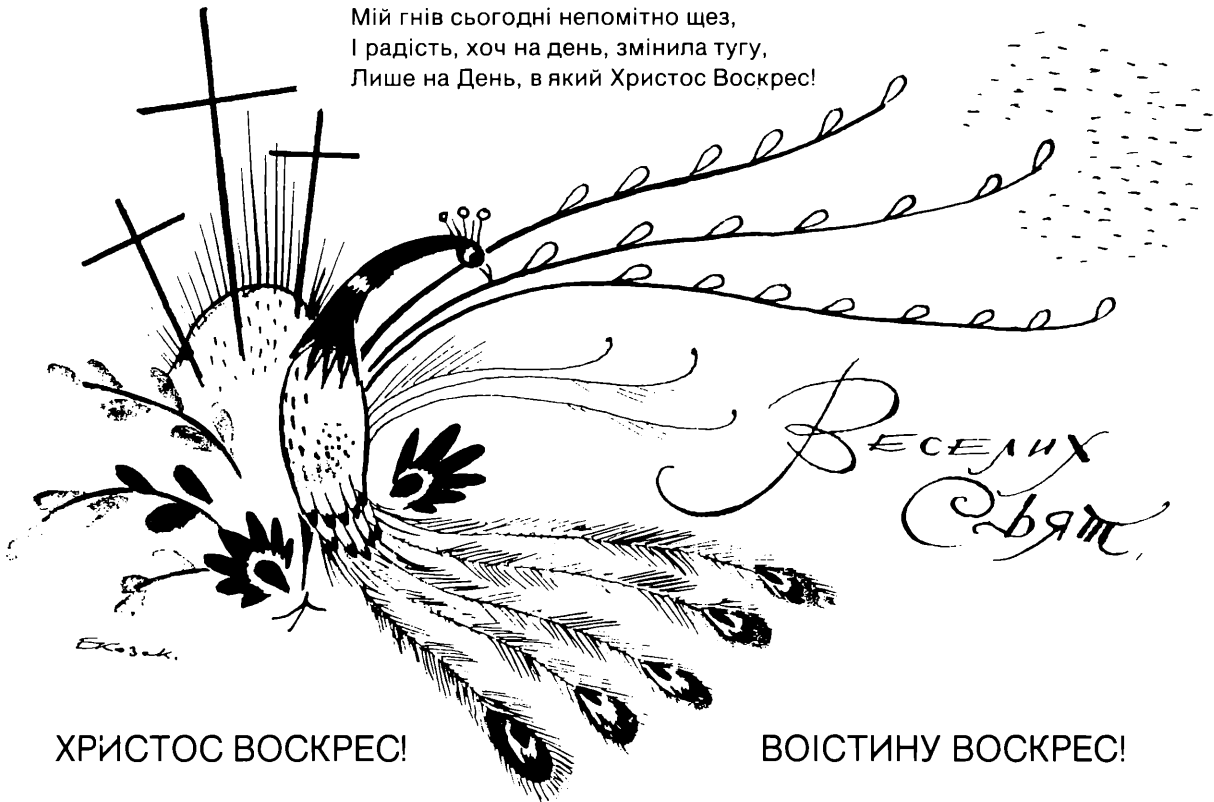
Розквітлий день прийма святе причастя
Із чаші сонця, з Божої руки,
І від такого райдужного щастя
Нам видається шлях тяжкий легким.

Підсніжники і котики вербові,
І білизна кори сочних берез,
І радість в кожній думці, в кожнім слові:
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Земля сьогодні ніби легше дише
І хмари розпливаються з небес,
І перші птахи будять ранню тишу:
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

У тюрмах, у лікарнях, на чужині —
Там, де печаль, — як дотик гострих лез —
Вже ніби й мук не чується, бо нині
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Христосуюсь із недругом і другом,
Мій гнів сьогодні непомітно щез,
І радість, хоч на день, змінила тугу,
Лише на День, в який Христос Воскрес!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

ІЗ ПРАЗНИКОМ РАДІСНОГО СВЯТА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ ЩИРО ВІТАЄМО
ПОЧЕСНИХ ГОЛІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
ЛІДІЮ БУРАЧИНСЬКУ ТА ІВАННУ РОЖАНКОВСЬКУ,
ПОЧЕСНИХ ЧЛЕНІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ТА ВСЕ ЧЛЕНСТВО СУА,
ГОЛОВУ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОКСАНУ СОКОЛИК,
ГОЛІВ І ЧЛЕНСТВО УСІХ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО,
ПРОВІД ТА ЧЛЕНСТВО СОЮЗУ УКРАЇНОК УКРАЇНИ НА ЧОЛІ З АТЕНОЮ ПАШКО
Ї ІНШИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ,
ЧЛЕНІВ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ, ДОБРОДІЇВ, СПІВПРАЦІВНИКІВ, АВТОРІВ ТА УСІХ ЧИТАЧІВ

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

Майстер Олексій Іванович. Дзвін Полуботка, 1720 р.
Polubotok's Bell. Designed by Oleksiy Ivanovych, 1720.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Гайліка перша, перший хорівід,
Розспіваний, розсміяний похід
В минуле наше, а, може, в майбутнє,
Щоби здійснилось слово незабутнє,
Пісень воскресних...

Наче завірюха

Летіли звуки, я стояв і слухав,
Як же далеко ті дзвони грали,
А як глибоко в душу западали,
Ці срібні дзвони в рідному селі.
Що гомоніли в опалевій млі...

Неначе в ранній опалевій млі
Причупили дзвони в рідному селі.
Летіла з вітром звуків завірюха,
А я стояв, задуманий і слухав...

Ось перший подих рідної весни
І перші мрії, перші юні сни,
І перше в серці виплекане слово
Веснівкою розцвілося чудово.

СОФІЯ БОНЬКОВСЬКА

ДЗВОНИ УКРАЇНИ

*"Бога славлю істинного, народ вірний собираю
Мертвих плачу, тугу гоню, дні святії ізвіщаю"*

Подібні написи нерідко зустрічалися на старовинних українських дзвонах. В цих словах закладений глибокий зміст великого призначення церковних дзвонів. Так як вони, як зазначає о. професор Лужницький, є устами Церкви і своїм голосом сповіщають про радісні і сумні події у житті вірних. Тому до дзвонів завжди прислухалися, вірили кожному повідомленню, а також у їх чудодійну силу.

Використання дзвонів у суспільно-релігійних обрядах відоме ще із дохристиянської епохи. Так, наприклад, дзвони для своїх церемоній застосовували стародавні ассирійці (до VII ст. перед Христом). Античні римляни маленькими дзвониками сповіщали про початок публічних зборів, тощо. Ранні християни з метою самозбереження, зокрема в епоху гонінь, тобто в часи їхніх переслідувань, які особливо жорстоких форм набули у близькосхідних країнах, уникали застосування будь-яких сильно звучних інструментів при богослуженнях. В епоху Константина Великого вірних до храму скликали ударами молотка у било або клепало. Вперше дзвони в якості сигналу до скликання християн на молитву, були запроваджені у Західній Європі. Найраніші відомості про них відносяться до середини VI ст. Так, вже у 550 р. дзвони були відомі у Франції. Першим про них згадує, під назвою "Signa" Григорій Турський — єпископ Галії. У VI-VII ст. дзвони розповсюджуються в Англії, а у VIII ст. у деяких церквах їх тут було вже по декілька. В Італії дзвони, правдоподібно, при папі

Сабіяні, тобто коло 604 року. На Близькому Сході великі дзвони вперше були встановлені у 864-67 рр. на дзвіниці церкви Софії у Константинополі.

Стародавні дзвони були малих розмірів, чотиригранної або бочкоподібної форми; у вигляді сплющеної кулі, чи перевернутого кошика і виконувалися із міді або листового заліза. У книзі Отте зображений дзвін виготовлений із трьох листів заліза, з'єднаних між собою способом "нютування". Починаючи з VIII ст. дзвони стали відливати з міді, додаючи до неї срібло. Чавунні відливи дзвонів у Європі появляються у XVII ст. У 1850 р. в Бокумі почали відливати дзвони із сталі, які мали великий попит завдяки силі звуку, дешевизні і міцності.

В Україну дзвони проникли із Заходу, на що вказує їх давньоруська назва "колоколь". Перша писемна згадка про церковні дзвони у Київській Русі є у Новгородському літописі під 1146 роком: "Придя Всеслав і взя Новгородъ и колокол и съима у святых Софія".¹ В Іпатському списку під 1146 р. Руського літопису є згадка про дзвін у Новгород-Сіверському, а під 1176 роком — у Києві.² У лаврському музеї в Києві у 1930-их роках зберігалися дуже рідкісні дзвони XI-XII ст., віднайдені серед руїн Десятинної церкви. Відомо, що вже у XIII ст. було налагоджене вітчизняне виробництво дзвонів. У Руському літописі під 1237 р. йде мова про дзвони, які галицький князь Данило, для церкви Іоана в Холмі³ "...приніс із Києва, а інші тут вилів". У 1288 році в Любомлі волинським

князем Володимиром для церкви св. Георгія були вилиті "...дзвони дивного звуку. Таких не було у всій землі".⁴ Появившись в Україні порівняно рано, дзвони були досить дорогим і рідкісним явищем. Спочатку вони встановлювалися лише у князівських патрональних або кафедральних церквах. І тільки з розвитком місцевого ливарництва дзвони стають більш доступними для міських парафій та великих сільських громад.

Староукраїнське мистецтво відливання дзвонів зародилося у Галицько-Волинських землях, про що свідчить Руський літопис. Найдавнішою відомою пам'яткою українського дзвоноливарництва збереженою до наших днів є "юрський дзвін", відлитий Яковом Скорою для св. Юра у Львові у 1341 р. Про розвиток традиції галицького монументального лиття свідчать виготовлені на кошти українського братства у 1578 р і встановлені у 1580 р. великі дзвони на вежі Корнякта Львівської Успенської церкви, які своїми розмірами перевищували всі існуючі у тогочасній Польській державі. "Величезний дзвін" (1699 р.) із написом кирилицею, що його куплено "...до храмів Преображення Господня, Покрови Богородиці, св. Миколая"⁵ висів на дзвіниці над "Криницею" у Крехівському монастирі, що коло Львова.

Відсутність пам'яток та писемних відомостей не дають можливості простежити розвиток відливання дзвонів на східноукраїнських землях впродовж XIV-XVI ст. Однак дзвони, відлиті у 1648-49 рр. в одній із військових людвісарень, в орнаментальному оздобленні яких збережені кращі "традиції кириличних" дзвонів, дають можливість стверджувати безперервність традицій розвитку національної монументальної металопластики. Велика кількість дзвонів у "козацьких" церквах, їх різнотипність, а в окремих випадках монументальність, свідчать про те, що вже в середині XVII ст. українське дзвоноливарництво стояло на надзвичайно високому рівні, який дозволяв монументальні відливи дзвонів-гігантів, розмірами і чистотою звуків яких дивувалися чужоземні мандрівники. Так, у Києві "антіохійські" гості були "приголомшені" "...величезних розмірів"..."з великий намет" дзвоном, що висів на дзвіниці коло собору Софії і оглушені "...його сильним громоподібним" голосом і в той же час "низьким м'яким" звуком.⁵

Значного розвитку українське дзвоноливарництво досягло, починаючи з другої половини XVII ст. та у XVIII ст. Важливими центрами художнього монументального лиття стають такі східноукраїнські міста як Київ, Стародуб, Почеп, Новгород-Сіверський, Ніжин і Глухів.

Так, у другій половині XVII ст. у Києві "відливав" Афанасій Петрович, якому належать такі видатні твори, як дзвони "Кизикармен" та "Варлаамовий" для Києво-Софійського собору і "Старший" для Видубецького монастиря. У Новгород-Сіверському найвидатнішим серед ливарників був Іван Андрійович, а

в Стародубі у той же час працював відомий "великістю дзвонів" Василь Яковлевич. На рубежі XVII-XVII ст. у м. Глухові створив свої дзвони для церков у містах Стародубі та Глухові і для Димницького монастиря коло Чернігова — Карп Балишевич. Тоді ж у місті Коропі працював відомий людвісар Іван Горлякевич, а в Києві Олексій Іванович Звонник.

У XVIII — поч. XIX ст. відливання дзвонів стає основним видом монументальної металопластики на західноукраїнських землях. Так, у Львові наприкінці XVII ст. працював талановитий майстер Григорій Вельхович, а в другій половині XVIII ст. — Федір Полянський, автор знаменитого дзвона "Кирило", відлитого для львівської Успенської церкви. Значним осередком дзвоноливарництва були Броди, в якому працював Михайло Бобинський, а також Перемишль, де "відливав" Василь Комарницький. Характерною ознакою художніх відливів західноукраїнських майстрів є стриманість форм і високе відчуття стильової чистоти.

Церковні великі і малі дзвони, в залежності від їх функцій у динамічному процесі релігійних християнських обрядів, (що у значній мірі визначається їх розмірами і тональністю звучання), поділяють на "Празничний", "Воскресний", "Попієлейний", "Буденний" і "Малий" або п'ятий дзвін. Судячи по їх назвах у XVII — поч. XVIII ст. таких як "Благовість", "Ранній", "Буденний", "Суботник", "Постовий", "Трапезний" та ін. типологія пізніших українських дзвонів дещо відрізнялася від попередньої канонічної традиції. Особливе місце серед них займає "Благовість" — найбільший святковий церковний дзвін — з давньоруського — благовѣщеник, благовѣщати — повідомляти благу, тобто добру і радісну звістку: "Нынѣже оно дѣяство х/с/во и инь празд/к/азъ благовѣщакъ".

Розміреними ударами благовіста (в один дзвін з перервами) сповіщають віруючих про початок св. Літургії. В результаті цього і сам дзвін, яким знаменується початок Служби Божої у давні часи називали "Благовѣстникомъ" "...если бысть колоколь во св. Софїи благовѣстныкъ". Дзвін із назвою "Баликъ", як свідчать літературні джерела, був у Києво-Печерській Лаврі. Можливо, що саме про нього як про благовіст йдеться у подорожніх записках Павла Алеппського, що супроводжував антіохійського патріарха Макарія в Росію через "землю козаків" у середині XVII ст. Зокрема він зазначає, що перед відправою св. Літургії патріархом Макарієм у свято Петра і Павла в Успенській церкві лаври "До благовісту... дали знак кількома ударами у великий дзвін з перервами...".

Очевидно, "Благовістом" був і небачених розмірів "с большой шатер", вагою 750 пудів, вже вище згаданий нами, дзвін у монастирській церкві Софії Київської. У своїх записках Павло Алеппський так його описує: "як вдарили у великий дзвін, ми вийшли (з Успенської церкви Києво-Печерського монастиря — С. Б.), щоб подивитися на нього і побачити щось

неймовірне. Він набагато, можливо у сім, вісім раз більший від дзвону Печерського. Дванадцять юнаків з великою натугою могли його розхитати;... Без того, щоб хто небудь не розхитував його (язика дзвона — С. Б.) із середини, він не міг би дістати країв дзвона із-за його ширини. Коли вдарили в нього, наші вуха були оглушені його сильним громоподібним дзвоном... Міцна, висока дерев'яна дзвіниця, найбільша серед бачених нами до цього часу, вся хиталась і тремтіла".

У монастирях існувало правило, за яким тільки після сигналу головного найбільшого дзвону, могли "благочинити" дзвони інших церков. Очевидно, що таку "службу" благовіста виконував і "величезний дзвін", якого було куплено у 1699 р. до Крехівського монастиря.

Пластика і декоративне оздоблення "Благовістів", крім їх монументальних форм вирізнялася особливою пишнотою у вигляді широких декоративно розвинених фризів, вотивних зображень святих, або окремих агіографічних сюжетів, поповнених велелепною епіографією із священними текстами з Біблії, окремими гаслами, присвятою або дарчими написами. У різні часи їх художнє вирішення зазнавало західноєвропейських стильових впливів, починаючи від "готичних" галицьких зразків аж до рококових та класичних і сецесійних форм XVIII поч. ХХ ст. Так, дзвін "Кирило", відлитий Ф. Полянським у 1783 р. для Успенської церкви у Львові, який вважався тоді найбільшим у Галичині, відзначається яскраво вираженими "клясичними" художніми засобами виразності. Шию дзвона прикрашає орнаментальний фриз "добре прорисованих, симетрично розміщених гілок аканта з підвішеними до них "гірляндами", виконаний у низькому спокійному рельєфі. В поєднанні із ритмом прямолінійних валиків та м'якості скульптурних форм барельєфних зображень виразно проступає, як зазначає П. Жолтовський, вплив класицизму.

Особливістю художнього оздоблення дзвонів є органічне поєднання в одній орнаментальній системі пластичних засобів виразності із строгим ритмом графем у вигляді дат, імен або донаторських написів; а також декоративних фризів стрічкових рослинних мотивів з образотворчими елементами у вигляді картушів зі зображеннями фігур або ликів святих; іменами яких часто називали дзвони: Богоматері, св. Миколая, Михаїла і Гавриїла, Юрія Змієборця тощо.

Найраніші відливи дзвонів відрізняються простою і стриманістю написів. Для "ренесансних" дзвонів характерним є м'якість "низьких" невисоких рельєфів рослинних переважно "вазонкового" типу орнаментальних фризів. Барокової форми дзвони відрізняються динамічним розвитком силуетів, неспокійним ритмом рослинних та антропоморфних орнаментальних фризів із "палеографічними" й горизонтальними поясами, а також розмаїттям відлитух у високому рельєфі іконографічних та геральдичних

зображень.

В цілому, у пластиці і декоративному оздобленні українських дзвонів простежується розвиток формотворчих ідей загальноєвропейських мистецьких стилів, творчо переосмислених місцевою традицією.

Дзвоноливарництво було не тільки надзвичайно трудомістким, а й дуже складним ремеслом, яке вимагало від майстра великих знань і досвіду у поєднанні з творчою інтуїцією і тонким відчуттям форми. Адже кожний із дзвонів повинен був володіти тільки йому притаманним "голосом", чого добивалися не тільки розмірами відливів і пропорційним співвідношенням металів у сплавах, а й товщиною і профільованням грушеподібних "плафів", величиною і формою "язиків", діаметром "шиї" (найвужчої верхньої частини дзвону) і навіть пластикою оздоблення. Тому "дзвоників" завжди і всюди шанували, ставилися до них з великою повагою. Давньоукраїнський поет Кліментій Зиновійв кінця XVII—початку XVIII ст., описуючи їх працю, зазначає, що з-поміж інших ремісників вони заслуговують особливої похвали:

"Як і у всяких ремісниках на світі є потреба:

Так з між них і звоників християнам треба.

Бо ж бо всякі вони виливають

звони: котрі людей до церкви скликають.

І до зигарів звони також, знаємо, потрібні:

і до трапез осібно теж не безпотрібні.

За те і за їх труди Боже їх нагороди:

і від великих напастей і скорботи звільни".

У давнину могутність дзвону оцінювалася віддалю, з якої було його чути. Так, в середині XVII ст. над ворітьми Преображенської церкви в с. Лисянка висів мідний дзвін, мелодійні звуки якого було чути за годину їзди до села. А подзвін киево-печерського "Балика", як стверджують очевидці, був ще могутнішим: "Його голос гримів, досягаючи віддалі й трьох годин їзди тому, що був дуже чистий". Частотою звуку визначалася якість відливу. А від сплаву металів, з якого дзвін був виготовлений, залежав тембр голосу, його мелодійність, кожна з яких визначалася "малиновим", а з доданням срібла — "кришталевим дзвоном", тощо. Треба зазначити, що подзвін старих українських дзвонів, на відміну від, наприклад, "московських" відрізнявся саме мелодійністю, а не ритмічною музикою.

До дзвонів завжди відносилися як до живих істот, добре розуміючи їх особливу мову. В часи воєнних лихоліть дзвони "били тривогу" при наближенні ворога; "голосили за убійними"; дзвонили на сполох при виникненні пожеж чи повеней; "служили" орієнтирами для мандрівників під час хуртовин і буранів.

У залежності від кількості дзвонів, якими дзвонили водночас, тембру, частоти і протяжності сигналів, а також пауз між ними тощо, люди навчилися добре розпізнавати, про що їм спішили повідомити

кожний раз ці невтомні і вірні супутники їх, не завжди безхмарного життя. Так "самотнім" і тужливим голосом "в один дзвін" вони сповіщають про смерть ближнього. Тим же, нестерпним до болю "сумом" його подзвін супроводжує людину в останню дорогу, нагадуючи труби ангельські, які в день загального воскресіння збудять всіх усопших.

У Велику П'ятницю і Суботу дзвони мовчать в знак глибокого суму страстей Христових.

За те не змовкають на Великдень і своєю солодкозвучною музикою "переливів" "у всі дзвони" розносять благу вість про воскресіння Сина Божого — Христа Спасителя.

Здавна дзвоном приписували надзвичайну силу благотворного впливу на людей, попередження нещастя, лікувальну властивість під час епідемій тощо. Так, за переказами, записаними автором на Поділлі "колись-давно, коли холера почала косити всіх, не жаліючи навіть немовлят, тоді по всій Україні почали дзвонити у дзвони. І пошесть відступила".⁶

Як і з людьми, з дзвонами розправлялися недруги та вороги. Їх брали в полон, над ними глумилися і знущалися, виривали "язики" і калічили. Так, у декількох селах на Бродівщині (Львівська обл.), коло Острога і Славутича (Хмельницько-Рівенське пограниччя), двадцять років тому із уст стареньких людей, автором були записані окремі фрагменти однієї "правдивої історії". Зіставивши їх разом, вдалося реконструювати прегарну легенду про дивний дзвін і його незвичайну долю.

Колись давно, серед темної, "глухої ночі" цей чудо-дзвін своїм "тужним гулом" розбудив мешканців села, щоб попередити їх про наближення татарів. Всім жителям вдалося вчасно "ще до досвітку" втекти до лісу і таким чином врятуватися від вірної загибелі, а дівчатам-красуням, якими славилось село, від ганьби і ясиру.

Щоб помститися, татари зірвали дзона, вирвали йому язика, а потім шмагаючи нагаями від безсилля, втопили у "топкому" болоті поблизу села.

Від цього часу, впродовж довгих років, кожний раз при наближенні чи то стихійного, чи людьми твореного лиха, було чути його "стогін".

За іншими переказами, дзвін нагадував про себе тільки у великі свята: Різдва Христового і у Великий День Його воскресіння.

Коли ж люди почали відрікатися від Бога, дзвін відрікся від людей і замовк "назавше".

Навчені гірким досвідом, вдячні люди навчилися переховувати своїх рятівників від непрошених чужинців, закопуючи їх у землю у непрохідних лісах, ховаючи їх на дні глибоких ставків чи озер та в інших, тільки їм відомим, місцях. Таким чином, багато дзвонів було врятовано в часи останньої війни від конфіскації на воєнні потреби.

У давнину про нововиготовлений дзвін говорили як про "новонароджений". Під час його відливання

жителям строго заборонялося переміщатися, працювати і навіть галасувати, щоб земні "струси" не нашкодили його "виду" (зовнішньому виглядові), а фальшиві звуки — "голосові".

Щоб вилучити із світського вжитку ті дзвони, які були призначені служити священній меті у церкві, їх освячували і благословляли.

Традиція освячення дзвонів сягає XVIII ст. Згодом їм почали присвячувати імена, тобто христити. Так, у 968 р. папа Іоан XII, посвячуючи великий дзвін в одній із церков, дав йому ім'я "Іоан".

З часом традиція освячення і хрищення дзвонів ввійшла до обов'язкових, по-особливому урочистих обрядів, із участю хрищених батьків.

Спочатку дзвоном присвячували тільки імена святих: патронів церкви, міста чи краю, а з часом почали "нарікати" іменами визначних церковних і державних діячів, донаторів. Так, в честь митрополита Заборовського його іменем "Рафаїл" був названий один із дзвонів Софії Київської.

Ще пізніше дзвони почали називати в честь імені святого, в день якого його "вихрещували". Так, в с. Вербиця Жидачівського району на Львівщині у 1949 році, великий дзвін-благівіст, куплений у Львові, освячували у пресвітлий день великомученика Стефана і назвали його (по-місцевому) "Степан".

Протягом багатьох віків "спілкування" дзвони органічно впливали в духовне життя і щоденний побут людей. З ними раділи і сумували, веселилися у дні великого щастя і плакали в години невимовного горя.

У тяжкі лихоліття дзвони часто відігравали доленосну роль у житті окремих громадян і цілого краю.

Окрім найважливішої функції закликання вірних до широкої щоденної молитви, дзвони служили водночас вагомим мірилом духовного і культурно-мистецького "розвою нації".

1. Літопис Руський за Іпатським списком. — К. 1989, с. 205, 418, 448.

2. Путешествие Антихийского патриарха Макария в Россию в половине XVII века, описанное его сыном, архидяконом Павлом Алепским. — М. 1897, кн. 4, ч. 3, с. 60, 61, 63.

3. До історії українського ливарства. Збірник секції мистецтв. — К. 1921, ч. 1, с. 9.

4. Лужницький Л. Літургія греко-католицької церкви. — Львів, 1992, с. 28.

5. Szydłowski T. Dzwony starodawnie. — Lwów, 1922, s. 95.

6. Січинський В. Архітектура Крехівського монастиря до деревориту 16 — 1692 р. — Львів, 1923, с. 7.

7. Жолтовський П. М. Художнє лиття на Україні. — К. 1973, с. 38, 39, 56, 58.

8. Любачівський Мирослав Іван. Літургіка. — Рим, 1991, с. 93.

9. Архів Інституту Народознавства НАН України. Фонд 1, зощ. 2, 7.

10. Климентій Зіновій. Вірші. Приповіді посполиті. — К. 1971, с. 142, 143.

Чорнобиль. Фото: Тетяни Д'Авіньйон.
Chornobyl. Photograph by T. D'Avignon.

МИХАЙЛО ГЛУШКО

У ЗОНІ ВІДЧУЖЕННЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

1. ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АВАРІЇ

Чорнобильська катастрофа 1986 року поставила на грань вимирання не лише значної частини населення України, а й багатющий виробничо-господарський і культурний комплекс, що формувався упродовж кількох тисячоліть. Особливо трагічними виявилися наслідки аварії для поліщуків — однієї з найбільш чисельніших етнографічних груп українського етносу. Вимушене їх відселення з території I і II радіоактивно забруднених зон, підвищена смертність жителів середнього і старшого віку, інші негативні явища посилювали тенденцію прискореного відмирання, а то й безслідного зникнення давніх за походженням національних скарбів — домашніх промислів і ремесел, сільськогосподарського досвіду і знань, звичаїв та обрядів, неперевершених зразків пісенної і музичної творчості, народного мистецтва та багато іншого. Як на лихо, найбільш це характерне для тих поліських районів, де в минулому спеціальні наукові дослідження здійснювалися побіжно або не проводилися й зовсім.

Не викликає сумніву, що при аналізі такого стану у фахівців-народознавців України починало болісно

щеміти серце. Треба було вживати термінових, рішучих заходів для порятунку історичних надбань народу. Така нагода виникла у 1994 р., коли Мінчорнобиль (тепер Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи) вперше виділило незначні кошти для проведення комплексних історико-етнографічних експедицій. Відтоді стежками зраненої землі відбулося 8 масштабних наукових мандрівок тривалістю 18 днів кожна. За цей час дослідники вивчили майже 250 населених пунктів Київської, Житомирської і Рівенської областей, зібрали унікальний польовий матеріал з різних ділянок народної культури і побуту, який зафіксовано на 30 відео- і понад 400 аудіокаセットах. На 1000 фотоплівок наświetлено більше 15 тис. об'єктів матеріальної культури і щоденного побуту місцевих жителів, краєвидів і куточків Поліського краю, замальовано та описано тисячі елементів знарядь праці, будівель, одягу, ткацтва, вишивки тощо. Крім того, науковці і музейники виявили та зберегли для майбутнього музею, який репрезентуватиме постчорнобильське Полісся,

більше 1000 автентичних експонатів.

За цими скупими цифрами прихована важка праця етнографів, мистецтвознавців, фолклористів, музикологів, музейників різних наукових установ і вузів — Інституту народознавства НАН України, Львівського державного університету ім. І. Франка, Національної музичної Академії України ім. П. Чайковського, Дрогобицького педагогічного інституту, Музеїв народної архітектури та побуту Львова і Києва та інших. Як підтвердження сказаного наведу такий факт. Якось після двох перших експедицій в Інститут народознавства завітала представниця відомого напрямку культурної антропології та соціології США. Дізнавшись про творчі здобутки львівських учених, гостя виявила до них підвищене зацікавлення. При огляді зібраних та опрацьованих польових матеріялів у дослідниці постало логічне запитання:

— Скільки осіб задіяно в науково-пошуковій програмі і скільки часу затрачено на фіксацію та обробку першоджерел?

— Півтора десятка науковців і 10 місяців праці загалом, — почула у відповідь.

— Скільки, скільки? — ще тричі настирливо перепитувала соціолог.

— Кажу ж бо, що всього-навсього 15 науковців. Вони зібрали і власноручно опрацювали оці тисячі машинописних сторінок матеріялів впродовж якихось 10 місяців. За все це співробітники отримували по 30 доларів у місяць.

Співрозмовниця ніяк не могла повірити у сказане. На її обличчі проглядалася спантеличеність і здивування, чим не міг не скористатися, додавши: "Впевнений, що американські спеціалісти на виконання роботи такого обсягу, притому на високому фаховому рівні, нізащо не погодяться навіть при щомісячній оплаті в 5-10 тис. доларів". Контраргументів на моє зауваження в американської гості не виявилось.

Згадую і пишу про це не для красного слівця. У даному випадку воно було б цілком недоречним. Ніхто з нас не їхав у зону заробляти гроші — інакше їх не вистачило б ні в Інституті, ні в Мінчорнобилі, тим паче при загальнодержавній скруті. Переслідувалася зовсім інша мета — максимально скрупульозно виявити і точно зафіксувати першоджерела про народні скарби, щоб бодай у такий спосіб залишити їх часточку для наступних поколінь. З цих міркувань формувався й експедиційний загін. Крім суто фахових якостей дослідника до уваги бралися також його громадянська позиція та здатність працювати в екстремальних умовах.

Особливо складною і відповідальною вважалася науково-пошукова робота у зоні відчуження та у прилеглих до неї районах Київщини. І це цілком очевидно, оскільки радіоактивний фон та забрудненість тутешніх теренів перевищує допустимі норми в десятки і сотні разів. Такий стан ускладнював опра-

цювання насамперед об'єктів матеріяльної культури (житла, господарських і промислових будівель, культових споруд, традиційного транспорту, виробів народних майстрів тощо), які вимагали постійного контакту з ними. Специфіка проведення мандрівок у I і II зонах полягала також у тому, що до початку роботи багато сіл було вже відселено частково або й повністю. Крім того, напередодні першої поїздки в науковців закрадався сумнів, чи схочуть і зможуть місцеві поліщуки йти з нами на контакт; коли в домівці горе — не до розмов, тим паче не до зовсім взаємовигідної співпраці.

Нарешті, незвичні, екстремальні умови праці викликали низку труднощів психологічного пляну в самих дослідників. Ніколи не забуду, як у 1994 р. при наближенні до населених пунктів Поліського району, що знаходяться у II зоні та у зоні відчуження, науковці поглядали на все їх оточуюче з певним острахом і пересторогою та затамувавши подих. У першому ж такому селі — Королівці — затрималися лише на п'ять хвилин, на більше не вистачило духу. Натомість через чотири роки більша частина експедиційного загону (Раїса Захарчук-Чугай, Роман Сілецький, Ярослав Тарас, Людмила Булгакова, Микола Гладкий, Корнелій Кутельмах, Андрій Шкарбан, Євген Єфремов, Роман Радович та інші) без будь-яких вагань погодилася на подорож у 30-кілометрову зону. Під час перебування поблизу злощасного четвертого ब्लюку ЧАЕС чи у мертвих селах годі було їх посадити в автобус — так до невпізнанности трансформувалася психологія науковців.

За цей час змінилася і зона відчуження — біль України. Не тільки в переносному, а й у прямому значенні. Якщо у 1994 р. вона охоплювала площу 2044 кв. км, то з квітня 1997 р. остання значно збільшилася за рахунок угідь майже двох десятків населених пунктів Поліського району: Буди Варовичі, Вільчі, Грезлі, Денисович, Діброви, Королівки, Котовського, Мартинович, Нового Миру, Поліського, Пухово, Рудні Грезлянської, Тарасів, Фрузинівки та інших, а також величезних лісових масивів, які їх оточують. Учасникам експедицій важко в це повірити, важко з цим змиритися, адже під час мандрівок протоптана не одна стежина до покинутих осель, оглянуто горище не однієї хати та господарської споруди, записано від місцевих жителів не одну аудіокасету цінного документального матеріялу. У період проведення науково-пошукової роботи тут у своїх домівках проживало від кількох до сотень поліщуків: у Новій Марківці 5, у Королівці 5, у Денисовичах 6, у Новому Мирі 6, у Пухові 20 осіб, у Мартиновичах більше 50 сімей і т. д. Тепер ці села мертві, опинилися за колючим дротом, який оточує зону відчуження, а поодинокі мешканці отримали глузливий статус "самосела". Хто може їх зрозуміти? Якими словами передати те, що вони пережили за останнє деся-

тиліття?

Неможливо забути притишений, але чарівний голос однієї з шести жительок, що проживали у вересні 1994 р. у найвіддаленішому в Поліському районі с. Денисовичі — Ольги Максименко (1912 р. н.), яка співаючи, скрізь сльози промовляла: "Нехай відрубать мені голову, але я звідси не поїду! Тут дід похований, мій батько похований, тут я хочу вмерти!"

І досі пам'ять будоражать хвилюючі години зустрічі з родиною Савелія та Олени Ображей з Ново-Шепелич, яка безвиїзно проживає в рідному селі, що знаходиться за 4 км від ЧАЕС. Якраз у серпневі дні 1997 р. господареві виповнилося рівно 70. Привітати ювіляра прибули представники Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій, Адміністрації зони відчуження, наші експедиційники. Лунали щирі вітання, побажання, вручали п. Савелію скромні дарунки. Усміхався господар, раділи гостям дружина і син. Та голос смутку постійно нашіптував: "Дід ювіляра прожив 102 роки, батько — 98. Скільки ж судилося йому? 70 — це ж так мало!..".

Це ж саме стосується решти "самовільників" колишнього Чорнобильського району — майже п'ятиста осіб, які після примусового відселення повернулися на свою першу батьківщину різними правдами і неправдами: в Городище, Залісся, Іллінці, Куповате, Луб'янку, Опачичі, Оташів, Паришів, Рудню Іллінецьку, Терехів та інші. Сюди ж приїжджають щороку тисячі інших переселенців з чистих, південних районів Київщини і Житомирщини, котрі в такий спосіб відвідують сільські кладовища під час поминальних днів ("гробків"), заново протоптують до батьківського порога порослі полином і чортополохом стежки, оглядають опустілі пасіки, лани, садки, час від часу збирають гриби і ягоди, ловлять у річках та озерах рибу. Їх не лякають почорнілі від безжалісних пожеж залишки печей і димарів, велика кількість диких звірів, жорстка пропускна система, відсутність транспорту, нарешті, головний винуватець лиха — невидимий атом.

Дійсно, спочатку нашим науковцям було незвично й навіть моторошно від того, що поліщуки живуть без метушні і поспіху, за звичкою трудяться, ніби нічого не трапилось. Але згодом зрозуміли сенс тутешнього буття: хочеш жити — працюй, працюєш — виживеш. Цей логічний ряд до забруднених територій Полісся має пряме відношення. Щоб вижити, місцеві жителі вирощують хліб, розводять худобу і птицю, садять виноград і помічне зілля, полюють, тощо, тобто покладаються насамперед на власні сили. Вони з недовірям і пасивно ставляться до вимірів радіоактивної забрудненості територій, у чому переконався неодноразово й сам. Зокрема на прохання селян носить часто вимірював ступінь радіоактивності свіжих або сушених грибів. І кожного разу рівень їх забрудненості перевищував допустимі нор-

ми в десятки — сотні разів. На зауваження, що такі гриби їсти не можна, у відповідь чулося: "А ми їмо увесь час, і нічого!" Не тільки самі їдять, а й передають своїм дітям і внукам, продають на ринках. Більше того, в час економічної скрути в Україні вирощений ними хліб і картопля, сало і м'ясо, молоко і масло та інші продукти харчування стали одним з основних джерел існування відселеної у міста рідні.

Незалежно від зони, до бабусь і дідусів на літні канікули приїздять онуки з Києва і Житомира, Мінська і Москви, інших міст колишнього Союзу та незалежної України, куди занесла доля їх батьків. Тоді поліське село дещо оживає. Але уявіть собі постатомне вакаційне село, де бур'янища сягають крівель, де відрізане світло і радіо, де хліб та інші продукти першої необхідності ввозять двічі, а то й раз на тиждень. Будівлі без догляду нищаться, майно, покинуте поспіхом, тліє. Трапляється, що самоселами у цих пустках стають не колишні господарі, а прибудди, наркомани, "гастрольні" мародери, втікачі із місць позбавлення волі. Горе тоді німечим бабусям і дідам, якщо вони опиняться на їх шляху. Непоодинокі випадки, коли нелюди насильно "реквізують" у місцевих старожилів останню пенсійну копійчину, скупі припаси їжі. Очевидцями такої історії були самі науковці. З приїздом у с. Луб'янку, нас відразу повідомили, що силами кількох місцевих жителів затримано трьох п'яних парубків і жінку, які намагалися пограбувати одну мешканку похилого віку. На щастя, в селі в цей час проживали дорослі діти, які допомагали батькам по господарству. Вони й зловили непрошених "гостей", а згодом передали їх у руки міліції. Одним словом, експедиція такими населеними пунктами зовсім не прогулянка — менше, ніж удвох, краще не ходити.

Значні проблеми виникли в тих людей, що опинилися в наслідок примусового відселення в інших регіонах України. Відсутність належної медичної допомоги з боку держави, важкі недуги, втрата рідних, туга за батьківською хатою і землею предків спричиняють у середовищі переселенців стан психологічної пригніченості і песимізму. Почуття невдоволення і психологічний дискомфорт породжує також нове природно-кліматичне середовище, інший склад ґрунтів, спеціалізація господарської діяльності тощо.

На соціальній адаптації переселенців негативно позначалася підкреслена відчуженість, а то й відверта недобррозичливість до них з боку місцевого населення, що існувала спочатку. Уявіть собі, що наступає так званий "русальний тиждень" і поліщуки зі с. Товстий Ліс або Іллінці готуються відзначити його так, як це робили впродовж тисяч років їх предки та й вони самі до Чорнобильської катастрофи. Свята обов'язково супроводжують обряди пускання "стріли", розпалювання на кладовищі вогнищ і трапеза на "могилках". Яка буде реакція на їх дії з боку місцевих

жителів, які давно забули обряди дохристиянського походження? Звичайно, що негативною, якщо не ворожою: посягання на усталені звичаї і світогляд не можуть відмовитися від традиційних звичаїв та обрядів — чи не єдиного, що в них залишилося недоторканим і святим. Як кажуть у такому випадку "палка у двох кінцях". Пройде декілька років, поки переселенці та автохтони порозуміються. Але ці роки треба було прожити разом, переборюючи недовір'я, сумніви, підозри, безпідставні образи тощо.

Траплялося також, що житло для переселенців зводилося на присипаній піском болотистій місцевості або навіть на кладовищах. Так, наприклад, у с. Лук'янівці Баришівського району Київської області будову поселення здійснили на місцях поховань жертв голодомору, що, безперечно, не сприяло оптимістичним настроям відселених поліщуків. Або, скажіть, чи могли вони почуватися затишно у новобудовах, якщо їм не було достеменно відомо, чи хата побудована на "чистому" місці — убезпеченого від усіляких злих сил і нещасних випадків, тобто такому, щоб велося господарство, не хворіли члени родини тощо. Безперечно, що ні, оскільки до цього часу жоден з них не почне нове будівництво до тих пір, поки не перевірить надійність ділянки народними способами. У зв'язку з цими та багатьма іншими причинами переселенці повертаються на свої предковічні місця, у ту ж саму зону відчуження. Притому на відміну від перших постчорнобильських років, коли дорогу до рідних домівок шукали люди похилого віку, тепер міграційний процес охопив переселенців середнього покоління. Так, наприклад, у 1996 р. 36 сімей віком, у середньому, 35-40 років, виявило бажання повернутися в с. Калинівку Народицького району Житомирської області, яке теж знаходиться у II зоні радіоактивного забруднення.

Не можна не згадати про духовний світ цих

людей. Зазначені вище побоювання експедиційників про можливі труднощі у налагодженні з поліщуками контакту виявилися цілком безпідставними. Більше того, не було, мабуть, такого випадку, коли б інформатор не подякував дослідникові за години, проведені разом з ним. Незважаючи на бідність, інколи невимовну, кожний намагався пригостити, поділитися останнім. Якщо ж не було вже зовсім нічого — ні яблук, ні груш — просив вибачення. Доброта поліщуків, особливо людей похилого віку, для молодого покоління сучасників незбагненна. На відміну від нас, заможніших і навчених іншими законами буття — ринку, вони живуть ще за неписаними нормами звичаєвого права — захистити слабшого, напоїти спраглого, прихистити бездомного. В одній з експедицій працював відомий польський етнограф, професор Едвард Петрашек. Побачивши це все на власні очі, дослідник був вражений до сліз: "У Польщі такі явища можна було спостерігати ще 30 років тому. Зараз ми, на жаль, уже "окультурились".

Можливо, що із-за своєї надто великої доброти і великодушності, які ніяк не вписуються в канву європеїзованого суспільства, тепер і страдають поліщуки: не було би ЧАЕС, не прийшло би в їхню домівку непрошене лихо. А може людство повсюдної комп'ютеризації та автоматизації живе не за тими законами? Хтозна, але мешканцям радіоактивно забруднених територій від цього зовсім не легше. Навпаки, Чорнобиль породив на Поліссі нове соціальне зло — зловживання алкоголем, особливо серед чоловічої статі, зокрема молоді. Це є вже наслідок так званого "блокування" і "лікування" від невидимого "атома", а тепер ще додалася й неспроможність знайти належне місце в суспільстві, викликана поширеним безробіттям.

Закінчення в наступному числі.

АСЯ ГУМЕЦЬКА

НАДЗВИЧАЙНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Минулого літа я отримала запрошення на відкриття музею українського народного мистецтва в приватному домі панства Гнатюків у Ливонії неподалік Детройту. У запрошенні зазначувалося, що запрошених небагато через обмежені можливості вмістити велику кількість людей в цьому приватному будинку. Я тоді не мала змоги поїхати і, щиро кажучи, не дуже шкодувала, бо уявляла собі цю приватну збірку чимось на зразок багатьох таких колекцій у знайомих українців: кілька різьблених тарілок, писанок, вишивок — нічого надзвичайного, гарне, миле, близьке народне мистецтво, але вже давно знайоме, бачене. І ось у суботу 28 лютого наш 50-ий Відділ СУА на

запрошення панства Гнатюків відвідав їхній музей. Те, що ми побачили, виявилось для нас усіх приємною несподіванкою, а для мене особисто було просто потрясенням. Уявіть собі, що ви підходите до однопверхового будинку з темної цегли, який зовні ніяк не виглядає імпазантним — навіть думаєш: "Як в такому малому будиночку може розташуватися справжній музей?". Ви увійшли і відразу відчуваєте якусь особливу атмосферу: скрізь українські краєвиди, портрети, навіть у передпокої. Чудовий портрет сина Гнатюків — господиня каже, що він виглядає точно таким у житті. Ще один портрет самої пані Анни: вона в народному одязі з хусткою на голові, врод-

лива, молода. Розповідає історію цього портрету: маляр пообіцяв її намалювати, але потім чомусь почав малювати когось іншого — вірніше когось іншу — чим викликав зрозуміле здивування й невдоволення молодої Ганнусі. Прошло мало не тридцять років поки вона не нагадала маляреві (то був Дмитренко) про його давню обіцянку, і ось у висліді цей портрет. Розглядаю картини, різьблені й мальовані тарілки, міркую — дійсно непоганий музей, є високомистецькі речі. І раптом чую голос господині: "А тепер прошу на долину до музею..." От тобі й маєш! Ідемо по сходах до нижнього поверху: будинок виявляється таки дво-чи півтораповерховим, з вулиці цього не видно. Вздовж сходів по стінах — гуцульські краєвиди: дерев'яна інкрустація. Це вже один з найновіших родів народного мистецтва. Килими, портрети. І ось опиняєшся внизу і стаєш, як остовпілий: що це? Та ви ж у справжньому музеї! Скільки тут усього, яке воно гарне, як фахово, зі смаком виставлено. А головне, бачиш таке, чого ніколи ще не бачив, навіть не уявляв собі, що таке існує, що народна уява могла таке створити. Захоплені були усі наші союзняки: тільки й чути було "Ах", "Ох", "О-о-о!" — мало не стогін від почуття насолоди й подиву (шкодую, що не мала магнітофону, щоб оті вигуки записати). Ходиш з однієї кімнати до другої — скрізь щось інакше, все таке барвисте, життєрадісне, у всьому віддзеркалена душа нашого народу — і його ліричність, і почуття гумору, і любов до краси. Тут і вироби з дерева, з глини, з матерії, з металу, зі шкіри — словом з усього, чим багата наша земля. Це той зв'язок зі землею, який так відчувається в українській поезії, в народній пісні, у віруваннях та звичаях. Коли ходиш по цьому надзвичайному музеї, тебе начебто супроводжує спів, ніби усі ці вироби мають свою мелодію і промовляють до душі кожен своїм особливим голосом. Враження можу окреслити тільки одним словом: потрясення. До глибини душі відчуваєш свій зв'язок з цим рідним, таким талановитим народом. І відчуваєш гордість і радість з тієї приналежності і хочеш ділитися цією радістю з усіма, особливо з родиною, з близькими, а потім і зі знайомими. Ті, хто побував у цьому музеї підкреслюють його вагомість у справі ознайомлення чужинців-американців з нашим мистецтвом, нашою культурою. Це так, але для нас самих, особливо для українців з України, яких роками відчувували від власної культурної спадщини — для них цей музей буде справжнім відкриттям. Хочеться, щоб він був збережений для майбутніх поколінь, щоб для нього знайшлося більше приміщення — адже майже половина експонатів ще в скриньках. Пані Анна каже, що в Україні вже оцінили вартість цієї колекції, що вдовзі приїде фахівець для каталогування експонатів. А тим часом радимо усім нашим діаспорцям завітати до цього унікального дому. Не пошкодуєте.

*Зліва: Генеральний консул України Віктор Курик і власники музею Анна і Мирослав Гнатюки.
From left: Victor Kuryk — Consul general of Ukraine with Mr. & Mrs. Hnatiuk, the owners of the private museum.*

*Частина експозиції музею Мирослава і Анни Гнатюків.
A portion of the museum exhibit.*

*Частина експозиції музею Мирослава і Анни Гнатюків.
A portion of the museum exhibit.*

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР: "МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ"

Мета цієї конференції, організованої Радою Європи, Сектором у справах жінок, охорони материнства і дитинства Кабінету Міністрів України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством у справах сім'ї та молоді України і Міжнародною організацією "Жіноча громада", — сказала Марія Драч у своєму вступному слові — "перевести в життя далекосяжні положення Конституції України в справах рівноправності у всіх галузях життя". Хоч законодавство в Україні далекосяжне, до втілення цієї рівноправності ще далекий шлях. Проведення робочих семінарів допомагає жінкам України познайомитися з досвідом жінок інших країн Європи та виробити шляхи втілення не тільки теоретичних принципів, але й практики рівноправності.

Цей робочий семінар, в якому взяли участь біля двохсот представниць різних українських організацій, — це вже другий семінар, зорганізований Радою Європи в Україні. Ганно Гартінг, голова другого відділення Директорату прав людини Ради Європи, підкреслив, що досвід Ради може стати в пригоді Україні на шляху досягнення гендерної рівноправності. Така рівноправність — це не розкіш, а просто життєва необхідність у нашому суспільстві, — продовжував Г. Гартінг. Пан Яловий, заступник голови адміністрації Києва, хвилюючись, привітав жінок із початком семінару, а хвилювався він тому, що ніколи ще в житті не виступав перед таким великим зібранням гарних жінок. Депутат Лілія Григорович привітала зібрання від імени дев'ятнадцятьох жінок-депутатів і подякувала жіночим організаціям за працю, яка віддзеркалюється у поправках до законодавства та у благородній діяльності й турботі про тих, хто потребує допомоги, особливо дітей.

Валентина Довженко, міністер у справах сім'ї та молоді України, у своїй програмовій доповіді підкреслила потребу України у втіленні в життя принципів ООН щодо рівноправності. Проблема в Україні полягає в тому, щоб зломити стереотипи мислення щодо рівноправності. Вона особливо підкреслила, що тільки завдяки праці жіночих організацій в термінологію Конституції України впроваджено слово "жінка" та закладено початки конкретних документів сприяння рівноправності. Соціальний захист сім'ї, забезпечення реальних умов рівноправності в справах освіти та праці і створення державних структур для здійснення цих принципів у життя стали наріжними каменями в політиці уряду. Крім того, існує Координаційна Рада жінок, яка включає представників громадських організацій та державних установ і

має розробити способи покращення становища жінок, дітей і молоді.

У кінці Довженко запропонувала створення додаткових громадських організацій для конкретного введення законів у життя. Що більше, вона намагається впровадити окремі фонди для жіночих цілей і радить офіційно домагатися такого фонду на всіх місцевих рівнях адміністрації. Затверджено плян дії уряду на засадах рівноправності статей та захисту прав жінок, дітей і сім'ї. Зареєстровано 16 організацій жінок, більшість яких сповідує ідею самостійності України і треба, згідно з Довженко, щоб ці організації дали співпрацювали між собою та з урядом. Вона з приємністю відзначила відсутність екстремізму серед жіночих організацій та їхню співпрацю.

Віолетта Селя, працівник Ради Європи та словенський координатор впровадження рішень пекінської конференції, пригадала, що пропозиції дії досить конкретні і що вони закликають усі уряди створити програми таких дій. У першу чергу пекінська плятформа дій спрямована на подолання двоїстого підходу до рівноправності як проблеми жінок, коли насправді це справа обоїх статей. Вона поставила наголос на тому, що найважливіша справа — це саме інтеграція жінок у всі процеси держави та суспільства, а не лише боротьба проти дискримінації.

Марія Орлик у своєму виступі звинуватила уряд у тому, що він нехтує молодими жіночими кадрами у кадровій політиці держави. За останні роки політика уряду щодо включення жінок в роботу органів влади змінилася на краще, крім того, зростає нове покоління кваліфікованих жінок. Вона закликала, щоб жінок призначали на посаду у структурах влади на всіх рівнях.

Харківський Центр ґендерних студій має банк даних про жіночі організації та проводить стаціонар у справах жінок, займається видавничою діяльністю, провадить працю зі студентами. Катерина Карпенко з Центру також згадала, що завдяки їхній праці із засобами масової інформації такі слова, як "фемінізм" та "гендер" вже не шокують харків'ян. Лілія Кім, керівник Харківського жіночого ресурсного центру та депутат Харківської міської ради, поінформувала, що завдяки фінансовій підтримці уряду вони змогли провести серію програм спрямованих на розвиток бізнесу та політичної активності.

Пані Корнійчук з Товариства ім. Олени Теліги в Луцьку звернула увагу на те, що українці в Україні не одержують належної підтримки у своїй праці, в порівнянні з допомогою, наданою національним мен-

шинам. Товариство також стурбоване поширенням порнографії. Ольга Кобець, голова організації, з деяким обуренням завважила, що Україна не є по суті багатонаціональною державою і повинна працювати перш за все на захист кожної людини, а не поодиноких груп.

Проблеми забезпечення праці, приховане безробіття, надужиття робочої сили в Україні стали темою короткої доповіді Василя Костиця. Він також звернув увагу на те, що правове забезпечення праці ще не обґрунтоване в Україні.

У подальшому обговоренні особливостей різних способів впровадження рішень Четвертої Всесвітньої Конференції зі становища жінок в умовах багатокультурності України перехідного періоду брали участь майже всі присутні. Зоряна Ромовська, завідувача катедрою права Львівського університету, звернула увагу на те, що в новому законодавстві України зроблено спробу забезпечити право на життя, особливо ненароджених. У додатку вона також аргументувала потребу створення законодавства спрямованого на встановлення батька дитини.

Частка жінок та чоловіків на юридичному факультеті змінюється завдяки системі тестування при вступі на навчання. Це впровадить широкі зміни згодом у судовий процес — особливо щодо справ гвалтування. Вона також запропонувала, щоб проєкт цивільного права, тепер у третьому читанні, був видрукований у пресі. Тамара Мельник, професор права в Києві та консультант Інституту демократії Пилипа Орлика, підкреслила, що участь українок у Пекіні не була такою вдалою, як вона повинна була б бути, і тут могли б допомогти науковці, хоч "чиновники" не завжди дуже радо їх вітають. Валентина Галаган, голова Ради вчених при Спільці жінок України, звернула увагу на те, що жінки, хоч і не брали участі в розподілі майна країни, повинні зрозуміти, що така зміна в державі залежить від них самих. Цю саму думку піднесла Тамара Мандебур з Академії державного управління, підкреслюючи потребу прийняття програми гендерної політики.

З доповіддю про психологічні та структурні перешкоди на шляху до зміни безвладного становища жінок виступила Флора Ван Гаувенлінген. Вона запропонувала тактичні прийоми співпраці жінок у подоланні специфічних перешкод на шляху розвитку недержавних організацій.

Одна важлива тема виникла другого дня. Вона полягала в тому, що так зване жіноче питання — "це не тільки проблема суспільства та культури, а головним чином — аспект політики. Лариса Кобелянська, директор гендерного бюро Проекту ПроОН та голова ліги жінок — виборців України, наголосила на потребі активної співпраці недержавних організацій з урядом,

особливо на місцевому рівні. Вона підкреслила роль різних жіночих товариств у поширенні як політичної, так і громадської свідомості, а також у поборенні апатії.

Представник Головного управління в справах жінок Міністерства сім'ї вважала за відповідне запевнити громадські організації, що часи змінилися і таке міністерство нікого "не хоче поглинути чи нав'язувати свою волю". Вона пояснювала принципи співпраці державних і громадських установ та закликала до плідної праці з відділами сприяння громадських організацій жінок та відділів соціального захисту жінок.

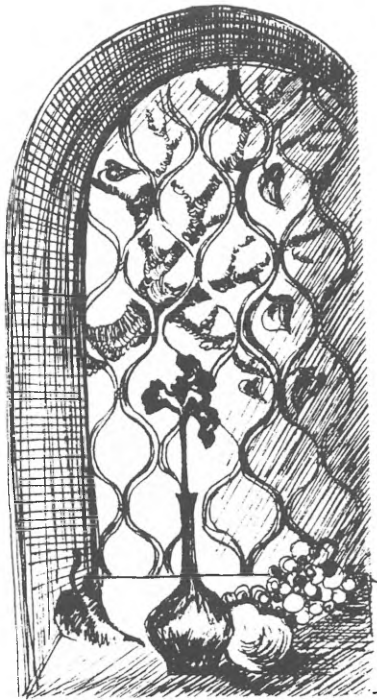
Галина Гончарук, завідувача службою по роботі з жінками та мало захищеними верствами населення Київської міської адміністрації, поінформувала про створення першого в Україні жіночого Центру в Києві для праці з жінками й чоловіками, для розв'язання суспільних та політичних проблем. Цей центр також служитиме притулком для жінок, які стали жертвою насильства. Кера Гельбrait, керівник жіночого консорціуму співпраці жінок Східньої Європи і США, пригадала учасникам, що її бюро може надавати інформацію українською мовою про принципи людських прав, про найновіші закони України та про зобов'язання України щодо ООН, які впливають з того, що Україна підписала Конвенцію дискримінації жінок. У них також є фонди, щоб покрити вартість посилок до і від Об'єднаних Націй.

Настасія Некряч, заступник голови Спільки жінок Херсонської області, палко наполягала на тому, що становище жінок в Україні не таке світле, як це б хотілось. Вона закинула уряду України, що не використовує досвід та освіту жінок. Натомість, загальний образ жінок, особливо в регіонах, це жінка-красуня, навіть "інтердевочка". Прорив можливий тільки через широкий жіночий рух, особливо у наступаючих виборах, де гасло повинно бути, — жоден виборчий округ без жінок.

Ростислава Федак із Союзу Українок, навівши слова Мілени Рудницької, згадала, що рівноправність — це лише перший крок до повноправної участі жінок у політичному та загальному житті України на державному та міжнародному рівні. Своїми словами вона немов підсумувала найважливіші висновки семінару — не жіноче питання, а співучасть жінок у всіх процесах життя.

Семінар дав можливість жінкам з різних частин України не тільки обмінятися досвідом, але й розглянути способи ефективнішого використання можливостей, які стають перед українськими жінками в Україні й на міжнародній арені. Саме цими практичними справами займалися жінки впродовж двох днів нарад, демонструючи знову, який далекий шлях вони пройшли за останніх шість років.

ОЛЕНА РОГ

ВІЧНІСТЬ І Я!

У мене трапляються лише два стани — щастя й нудьга. І обидва без причини.

Я можу відчувати радість, скажімо, у переповненому тролейбусі. Дивлячись на похмурих, заклопотаних людей, які йдуть або із торбинками на роботу, або із торбами на базар, я думаю: "Яке щастя, що я молода і що в мене не таке похмуре обличчя! Що я сприймаю цю поїздку не як неприємну неминучість, а як пригоду. Що мені не треба тягтися на роботу і знемагати там цілий день або волоктися через усе місто з клумаками".

А коли мені самій треба їхати на роботу або тягти торбу я думаю: "Яке щастя, що я маю роботу, а отже й заробіток, а отже — незалежність! Нехай безробітні плачуть, а мені є чим зайнятися. І як чудово поїхати на базар і накупити делікатесів! Це привілей забезпечених. А головне є для кого везти!"

Спостерігаючи незадоволених, заклопотаних людей, я думаю: "Нещасні, бігають по колу, крутяться, немов білки в колесі, не знаючи спокою й відпочинку, а заради чого? Адже щоб бути щасливим, треба лише цього хотіти. А всі мінуси легко виправити на плюси".

І справді. Поганий шлюб? Але в інших узагалі ніякого немає, а ви маєте бодай досвід. Адже тепер вам відомо, як жити не можна. А за одного битого двох небитих дають.

Немає грошей? Але ж ви знаєте їм ціну і, коли вони з'являться, зможете гідно оцінити.

На вас навалилися нещастя? Але кожна людина має свій ліміт нещастя. Чим швидше він вичерпається, тим краще. Навіщо розтягувати надовго?

Не подобається зовнішність? Поміркуймо.

Ноги не достатньо довгі й стрункі. Але ж вони ходять, і це головне! Ноги — для того, щоб ходити, це добре знають ті, хто сидить в інвалідних візках, вони півжиття віддали б, аби піти.

Не той розріз очей? Але вони бачать! Тож дивіться на світ, всотуйте в себе всю гаму барв і кольорів і радійте, що ви не з тими, кому потрібний поводир.

Ви — капловухі? Але хіба капловухість заважає вам чути, насолоджуватися музикою, шелестінням, словами?

На жаль, люди не бачать, нечують, не ходять. Їх ніби заведено на певну програму роботи, і їм усього мало. Спочатку, коли молоді й здорові, їм бракує достатку і становища у суспільстві. Потім молодості і здоров'я. Спочатку їм потрібні любов і прихильність, потім — свобода та незалежність. І так без кінця — завше чогось не вистачає: узимку — літа, восени — весни, а також часу, грошей, спілкування й самого життя, аби досягнути неосяжне.

А чи не ліпше зупинитися, наче у дитячій грі "замри" у тому самому місці, у тому самому стані й оцінити свої плюси? Перше: я — є, а далі, в кого як вийде. Якщо молода — значить фортуна ще витягне щасливий білет, коли не молода — значить, я вже дещо знаю в цьому житті й дечого варта. Якщо самотня — маю право вибору без шкоди для будь-кого, пошук — азартна гра; якщо зв'язана узами — є про кого подбати й від кого прийняти турботу. Я народилася у ХХ столітті. Це погано чи добре?

Добре, бо, коли б народилася раніше, могла б бути рабинею чи кріпачкою, ніколи не бачити телевізора, комп'ютера, літака...

Життя дивовижне! Є Зорі, Музика, Вічність і Я!

Другій мій стан — нудьга. Господи, як усе набридло, усе відоме й нецікаве, усе повторюється і щоразу — те саме.

Люди ранком піднімаються, закидають у себе їжу, квалливо ковтають, не встигнувши навіть відчутти її смаку, а не те що дістати задоволення. Потім поспішають кожен у своїх справах. Щодня машини, автобуси, трамваї розвозять мільйони людей туди й назад. Перегортаються купи паперів; сотні телефонних дзвінків з'єднують абонентів, заварюються мільйони чашок кави, й тисячі секретарок подають їх тисячам "босів".

Люди, наче молекули, зіштовхуються, відштовхуються, і все це — життя. Одні шикують — інші носять, одні пишуть — інші читають, одні готують — інші їдять, одні командують — інші виконують команди. Головне, не зупинятися, молекули не можуть без руху, зупинка — смерть. Головне, не замислюватися щодо свого буття, інакше нудьга, мов корозія, почне роз'їдати зсередини. Багатий — роби з грошей ще більше грошей, бо, якщо задумаєшся, для чого вони потрібні й куди їх витратити — пропадеш.

Театри, сальони, клуби, зустрічі, гості у парадному вбранні, пишні вітальні, "світське" спілкування — це лише вивіска, за якою — нудьга й вимушеність, втома й намагання вийти з кола. Але коли ілюмінацію відімкнено, костюми знято, грим змито і ти лишаєшся сам на сам із собою, тебе знову захоплює у свої обійми Нудьга. Життя кожного з нас є однаково трагічним: марні прагнення, розбиті надії, фатальні помилки і завершення — смерть.

ОКРУЖНІ З'ЇЗДИ

Нова Англія — 29 березня 1998 р. Північний Нью-Йорк — 3 травня 1998 р.
Нью-Джерсі — 2 травня 1998 р. Філадельфія — 3 травня 1998 р.

11 січня ц. р. у "Нью-Йорк Таймсі" появилася стаття Майкла Спектера про торгівлю дівчатами з України і держав колишнього Радянського Союзу, яких запрошують на працю "підприємці" з інших країн, а потім продають як невіленьці для проституції.

Після появи статті Комітет Комісії Статусу Жінок провів засідання на якому Ірина Куровицька звернулася до присутніх з пропозицією підтримати протест, спільно узгоднений СФУЖО і MMM (Світовий Рух Матерів), висловлений у заяві, яку приготувала Ольга Ставнича, стосовно торгівлі жінками.

Заяву вислано до Економічної і Соціальної Ради Організації Об'єднаних Націй для реєстрації, число — CNO 6/1998.

Заяву підтримали такі організації: Internacional, National Council of Family Relations, International Union of Family Zonta, World Union of Catholic Women's Organization, Women's Internacional Democratic Federation, International Health Awateness Network, Internatinal Federation on Ageing, World Information Transfer, International Alliance for Women s Global Alliance for Women's Health.

2-13 березня ц. р. в ООН проходила сесія Комісії Статусу Жінок. Від СФУЖО у засіданнях брали участь Ольга Ставнича, Христя Навроцька і Дора Рак. Від MMM — Олена Процюк і Надія Шмігель. Ірина Куровицька — від Міжнародної Ради Жінок, MMM і СФУЖО.

О. Ставнича і І. Куровицька роздали присутнім на сесії слухачам заяву, а офіційна делегація отримала її у течках з документами.

Від Майкла Спектера Ганя Кріль отримала дозвіл на розповсюдження заяви українською мовою.

Ольга Ставнича переслала статтю організаціям в Україні з пропозицією виступити із відповідною заявою. Союз Українок України і Всеукраїнський жіночий центр інформації надіслали вже листи.

Заохочуємо всіх пересилати копії статті зі "Свободи" в Україну в основному в села і віддалені від міст околиці, для інформації і попередження молодих жінок про небезпеку!

ЗАХОРОНКА СВ. ІВАНА ХРИСТИТЕЛЯ У НЕВАРКУ, Н.Дж.

Під час різдвяних свят Ольга Тритяк, членка виховної комісії СУА, відвідала захоронку св. Івана Христителя в Неварку, яка була організована у 1989 році заходами виховної референтки СУА.

Вчителькою захоронки є Оленка Макарушка-Колодій. Вона навчає дітей української мови системою Монтезорі. Діти віком від двох з половиною до п'яти років, у гурті своїх ровесників, вивчають українські пісні, вірші, народні традиції. У шкільному 1997-1998 році в захоронці нараховується 16 дітей. Від 8 години ранку до 5 вечора, коли батьки працюють, діти є під опікою вчительки та її помічниць — Ліди Нагірської, Оксани Струтинської, Мирослави Варшавської і Тані Стельмах.

По батьківськи опікується захоронкою о. Франк Шадяк, парох церкви св. Івана Христителя в Неварку, який вважає, що діти, які навчаються у захоронці є краще підготовлені до навчання у школі. Захоронка знаходиться в парафіяльному будинку, що дає змогу за невисоку оплату — (85.00 дол. тижнево, або 25.00 дол. за окремі дні) віддавати дітей під сердечну опіку цих пань.

Докладні інформації можна одержати на інтернет: <http://members.aol.com/olenkam/zaxoronka/zaxoronka.html>

Діти Захоронки при церкві св. Івана Христителя з учителькою Оленкою М. Колодій.
Children from the orphanage with their teacher, Olena M. Kolodiy, at the church of St. John the Baptist.

Щойно тільки зносиш певну кількість одягу та взуття, з'їсиш призначену тобі їжу, прочитаєш книжки, що їх необхідно прочитати, здобудеш свої знання, опануєш свою професію, виконаєш належну місію і... салют!

То яка ж різниця, що я молода й здорова, коли все одно буду старою й хворою? І що з того, що є зорі, музика й вічність, адже я — тимчасове явище. Прийшла й пішла. А зорі світять, а музика звучить, і що мені від того, що все те буде вічно?

А навколо похмурі обличчя, і тітки з клумаками, і чоловіки, що поспішають на роботу.

Добре, що я народилася у XX столітті? Та яка різниця? Могла б народитися у XV чи XVIII століттях і бути королевою чи баронесою. І навіщо вони потрібні, ці комп'ютери, телевізори, літаки?

А все-таки добре, що є два душевних стани. Після нудьги так приємно повертатися у щастя!

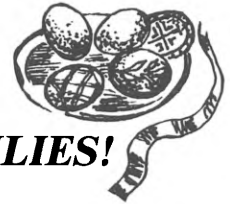
OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

APRIL 1998

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

**HAPPY EASTER
TO ALL OF OUR READERS AND THEIR FAMILIES!**

EARTH DAY APRIL 22, -- ARBOR DAY APRIL 24, -- CHORNOBYL APRIL 26

By CHRISTIA SONEVYTSKY

To plant trees is to give body and life to one's dreams of a better world.

Russel Page

Every year for the past seven years the Washington community has met at Lafayette Park across the street from the White House to remember the tragedy of Chernobyl. They meet there because, at the initiative of the Chernobyl Committee of Washington, D.C., a Chernobyl commemorative tree was planted there years ago. It's an interestingly fitting tree, somewhat twisted and gnarled, a distinct "late bloomer". It looks practically dead on April 26 of any year. Then it suddenly springs to life.

The tree serves as the gathering place for people from the Embassy of Ukraine, seminarians from the Ukrainian Catholic Seminary in Washington, interested Washingtonians, and even tourists that happen to be passing by. It is a good place to meet. An ecumenical Catholic and Orthodox service is held.

It so happens that Arbor Day and Earth Day and the anniversary of the Chernobyl disaster all fall within the same week. A week of celebration, action and remembering. Arbor Day is a traditional tree planting holiday. The credit for the celebration of Earth Day belongs to Wisconsin's former governor and senator Gaylord Nelson. "Grassroots participation has built Earth Day into a yearly tradition that educates the public on critical problems facing our environment and stresses the need for individuals to work together to create solutions".

And on April 26, we commemorate the tragedy with no borders -- Chernobyl.

The National Ecological Centre of Ukraine is a Global ReLeaf partner of AMERICAN FORESTS. Since 1992, the organization has engaged in a project called "The Green Halo of Ukraine". Because of contributions received through the "Seeds of Hope" projects sponsored by AMERICAN FORESTS, the National Ecological Centre of Ukraine has engaged the private non-governmental sector, students from kindergarten through college and individual citizens in tree planting activities throughout Ukraine. Your involvement in this project can turn every day into an Earth Day. Please visit the website for AMERICAN FORESTS. www.amfor.org -- Global ReLeaf International -- Chernobyl.

I would also like to suggest that we as individuals, as parents, as members of organizations, turn this week into a week of positive, constructive actions for the environment. If your community does not have a Chernobyl commemorative tree, maybe this is the time to plant one. A proposal can be made in your community to plant one this year on public land, in a school yard, on the grounds of the public library, in a municipal park. Chernobyl certainly is a critical problem facing our environment and maybe that tree planted in your community can become the forum for gathering, inspiring others to work together to create solutions.

Chrystia Sonevytska is International Coordinator of Global ReLeaf Her article "Seeds of Hope", about a tree planting project in Ukraine sponsored by AMERICAN FORESTS was published in the April 1997 issue of Our Life.

Economic and Social Council Distr.: General
27 January 1998

Original: English

Commission on the Status of Women
Forty-second session
2-13 March 1998
Item 3 (b) of the provisional agenda
**Follow-up to the Fourth World Conference on Women:
emerging issues, trends and new approaches to issues
affecting the situation of women or equality between
women and men**

**Statement submitted by the World Federation of the
Ukrainian Women's Organizations and World Movement of
Mothers, non-governmental organizations in special
consultative status with the Economic and Social Council**

The Secretary-General has received the following statement, which is being circulated in accordance with paragraphs 30 and 31 of Economic and Social Council resolution 1996/31 of 26 July 1996.

* * *

Trafficking in and enslavement of women

As organizations that have been involved for many years in the promotion of basic human rights for humankind and especially women and children, we are concerned with the recent increase in the trafficking in and enslavement of women throughout the world and, particularly at this time, the growing number from Eastern Europe. The United Nations estimates that there are 4 million people throughout the world who are victims of trafficking yearly. They are deceived and coerced into working against their will in different types of servitude. The International Organization for Migration reports that about 500,000 victims of trafficking enter Western Europe annually.

Young Asian women have been the basic commodity for decades. The newcomers to the slave market are young, naive Ukrainian, Russian and other Slavic women who, because of their economic hopelessness and lack of employment, are entrapped, enslaved, stripped of their basic human rights and forced to work in houses of prostitution in various parts of the world. This trade in human flesh has become so lucrative that international organized crime is taking full advantage of the easy money and the lack of laws and stiff punishment. Many of these women are imprisoned in overcrowded living conditions and are threatened and beaten and not fed if they protest or do not perform sex with the "clients". All traces of these women are lost; they disappear forever. They have no legal status in the countries to which they are forcibly sent and no recourse to law enforcement.

Governments seem to be indifferent to this growing trafficking in women and girls and are not implementing the 1949 Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others. The effective suppression of trafficking in women and girls for the sex trade should be a matter of pressing international concern.

Trafficking in women and girls is a debasement of the human spirit for both the victim and the perpetrators and collectively for the societies involved.

This modern day slavery cannot continue!

We as well as Zonta International, the National Council on Family Relations, the International Union of Family Organizations, the World Union of Catholic Women's Organizations, the Women's International Democratic Federation, the International Health Awareness Network, the International Federation on Ageing, World Information Transfer, the International Alliance of Women, and the Global Alliance for Women's Health, supporting non-governmental organizations, appeal to all Governments to take definitive action to resolve this human tragedy.

* E/CN.6/1998/1

THE MIDWIFE

by ANIA SAVAGE

"I delivered another monster this morning," Hanna says when her husband raises his head from the pillow. The first rays of dawn are glancing off the window like tongues of fire.

Ostap makes a guttural noise, sits up, and rubs his eyes. Although groggy with sleep, he wants Hanna to keep talking, to help her pry loose the horror.

"I knew immediately there was something wrong," Hanna's voice falters.

"What was it this time?" Ostap asks, although he does not want to know because what Hanna says will give him nightmares.

"The nose and the mouth were one hole -- "

"Stop," Ostap cries, but there is no stopping Hanna now.

"I turned her over -- it was a girl -- and placed her on her belly, shielding her face. The rest of her was perfect, each finger and toe exquisitely formed. She even had tiny nails, like moonbeams."

Hanna sits down on the edge of the bed and sobs. Ostap moves closer and strokes his wife's gray hair. It had tumbled to her shoulders when she removed the black kerchief from her head.

"It isn't your fault the baby's --" He pauses, at a loss for the word he wants to use, a word different than monster ... Malformed? Misshapen? Disfigured? Marred?

"... Not perfect," he says out loud.

"The mother went crazy," Hanna says, her face so ravaged that Ostap winces. "One moment she was a mother and the next, the mother of a monster."

She weeps. He strokes her hair. After a while she stands up and goes to the cumbersome oak wardrobe. She tugs the door open and leaves it ajar as she undresses. Her rounded form, the heavy breasts and muscular biceps are silhouetted against the black void of the wardrobe. Ostap thinks of a coffin awaiting a corpse, the lid pushed to one side.

When she returns to the bed and climbs under the covers, Hanna whispers: "Thank God, it died within minutes. Otherwise I would have had to make it die."

"Don't. Don't say such things," Ostap cries. That night, and also the next night and the next, Ostap dreams of mutant animals -- blind piglets, a calf with eight legs, foals without tails, cats and dogs with all kinds of monstrosities. But he does not tell Hanna about his dreams.

"I want you to deliver it," Sonia says. "You are the best. Better than anyone in the city."

Sonia and her mother are walking in the forest that is heavy with the scent of pine needles and rotting

leaves. It is hot, the middle of summer. Birds twitter in the trees. There are so many mushrooms that it is hard not to step on them. Everything seems normal, but Hanna knows better. Some of the birds are blind and crash into trees. And no one dares pick the mushrooms, which are twice the size of those in prior years.

"When is the baby due?" she asks softly.

"Not until Christmas, I think." Sonia pauses as blood rushes to her cheeks. "Serge comes home every fortnight, so I can tell when ..." She can't finish. These are private matters between husband and wife.

"Has Serge been checked?" Hanna asks, keeping her voice neutral.

"Yes, of course. They check everyone. He says they told him his exposure is no greater than if he flew from Moscow to Leningrad."

Hanna nods, although she is covered with cold sweat. Her hands, which she has hidden in the pockets of her voluminous skirt, are clenched into fists of anger. How can the authorities not warn the men on the clean-up crews about the danger of procreating children?

After Sonia leaves for the city, Hanna says to Ostap: "She is with child."

A grandson, his heart soars with joy, but then he sees Hanna's face and the blood in his veins ices. "You don't --?" but he cannot utter the unthinkable.

"Serge is one of the liquidators," Hanna says.

"But they wear protective clothing and are rotated," Ostap says, but he knows he is lying to himself, like the authorities are lying to all of them.

"Did you suggest an --?" But again he cannot extricate the word stuck in his mouth.

Hanna shakes her head. "Too late."

"Why didn't she tell you earlier? Consult?"

"She thinks she became pregnant six weeks ago. But I know. I felt her belly. She is in her fourth month."

"Did you tell her?"

Hanna shakes her head. "She bled in the beginning."

"I don't understand," Ostap begins, but Hanna turns on him, her face contorted with fury.

"Stupid man," she screams. "Stupid Serge," she cries and collapses on the chair in tears.

Ostap stares at her, not knowing how he has been at fault. He sighs and rubs his fleshy ears with his fingers, as if it were bitter cold and he is fending off frostbite.

Sonia is a sturdy woman, both in body and spirit. At first, she ignores the dizzy spells and the havoc in her belly. Serge brings home bonus pay, so she does not have

to work and can spend the days he is away in bed, which she does.

When the bleeding starts again, she goes to consult a doctor but the waiting room is unbearably hot and crammed with people. Suddenly, she cannot catch her breath and the day turns black. She totters, but someone grabs her by the shoulders and guides her to a chair. Someone else fetches a glass of water. When she feels better she thanks the good samaritans and goes home to bed.

She entertains herself by reading a book of folk tales which she buys in the bookstore on Khreshchatyk. She weeps when she reads the tale of the mother who sacrifices herself to make her infant well. The tale goes something like this:

Once upon a time there was a mother who was more lovely than all other mothers. She had shining black hair that reached to her waist and a complexion that was as luminous as the mother of pearl. But her greatest beauty lay in her eyes. They were large and black and liquid like bottomless alpine lakes.

Death envied the beauty of this mother and when the mother gave birth, Death made the baby ill. One night, as the mother sang a lullaby to ease the infant's pain, Death appeared.

Death said: "If you give me your shining black hair, hair that is more lustrous than a sable's, the baby will live one more night."

Without hesitation, the mother cut off her hair and gave it to Death.

The following night, Death appeared again. "If you give me your translucent complexion that rivals the iridescent lining of the oyster, your baby will live another night."

The mother agreed. On the third night, Death returned once more. "If you give me one of your black eyes, eyes that are as deep and mysterious as alpine pools, I will let your child live one more night."

The mother gave Death her right eye.

On the fourth night, Death said: "If you give me your left eye, an eye more radiant than a black opal, I will let your child live one more night."

The mother gave Death her left eye.

On the fifth night, Death stood by the crib again. "I have nothing left to give you," cried the mother.

Death nodded and took the child away.

Sonia weeps.

When her time comes, Sonia returns to the village in the Polyssia forest. It is late autumn and the leaves in the forest have shriveled into gauze and fallen into the mud. Hanna feeds Sonia tea that she has brewed from herbs she has gathered especially for Sonia. The tea is bitter, but Sonia does not complain. She lets Hanna undress her and lies back when Hanna places her ear on

Sonia's belly. Hanna jerks her head back, but Sonia does not notice, her head is lolling from side to side.

A day passes, then another. Sonia talks of the child and opens the basket of miniature clothing she has made for the baby. She says that if the infant is a boy, Serge has agreed to name him Ostap, in honor of his grandfather, and if the child is a girl, her name will be Hanna.

Ostap puffs up with pride, while Hanna smiles and nods, although her eyes are inscrutable.

When Sonia cries and a torrent of water pours forth, Hanna is ready. It is evening and Hanna banishes Ostap to a neighbor's house for the night. She instructs him not to come back until she calls his name. He protests, but she makes him promise to leave her and Sonia alone. She feeds Sonia the bitter tea and lets her recline on the prepared bed. She rubs Sonia's huge belly with ointment. She instructs Sonia to lie on her side and applies the ointment to Sonia's spine. The salve will ease the pain and keep Sonia's body strong during the long delivery. Many hours will pass, Hanna knows, but she does not know how many.

Sonia screams and thrashes, but the windows are shuttered and locked and the door is bolted on the inside. Hanna sits at her side and bathes her forehead with water and spoons the bitter tea potion into her mouth. The night moves through matins to aluds and to prime. The darkness grows milky. With a scream that rends the air and cuts Hanna's heart, Sonia heaves and Hanna knows the time has come. She stands between Sonia's legs and her biceps bulge as she pulls the fetus into the world. She uses her sharp knife to cut the infant free, raises it, slaps it on the buttocks, then quickly but minutely examines it. She sees two eyes, tightly shut, a nose like an unripe berry, a mouth that is opening for a lusty wail. So far, so good. The arms. Yes, there are two and each hand has five fingers, although she has to pry the left one open since it is cupped into a fist. She marvels. Infants do not form fists until they are two or three weeks old. Her eyes sweep downward, past the blood dripping from the naval to the tiny penis. Two testicles, Hanna's fingers tell her. The legs are sturdy and the toes curve under, each a tiny miracle in itself. The infant's skin is shriveled like the insides of Ostap's aging thighs, but she knows that will pass. A perfect newborn.

Hanna cleans the baby with a moist warm towel, wraps the child in a blanket and puts it in the crook of Sonia's arm, the infant's mouth near Sonia's naked breast.

She smiles, awed by the miracle of creation that for so many years has enchanted her and to which she has borne witness through countless births. But she knows the time to celebrate is not yet. She returns to her station at the foot of the bed.

She waits. Minutes tick by. She checks little Ostap who has turned his head instinctively and has found his mother's breast.

An hour goes by. The room grows hot. Hanna goes to the window and opens it a crack. She is growing worried. Had she been wrong not to tell Sonia and Ostap what she knows? She looks toward the dim corner, at the icon of the Virgin and the Child. The Virgin's face is sallow and sad. The flame in the votive candle flickers and dies. Hanna rushes to relight the candle. A moth has flown in through the crack in the window. As it buzzes and circles, Hanna realizes that it cannot see the flame. Like the birds in the forest, the moth is blind.

"God have mercy," Hanna cries and her voice is as hollow as the voices of people are at the end of the night.

When the rooster crows for the third time, Sonia's body comes alive. It writhes and shudders and she screams. Hanna pries her legs open and reaches inside. The twin is stuck.

Frantically, Hanna tries to help. Her fingers slide deep into the distended birth canal and in another moment she knows what the trouble is. The umbilical cord is wrapped tightly around the fetus, both holding it back and strangling it.

Sonia screams and her body heaves to expel the fetus that is so reluctant to see the world. Hanna knows that she should cut Sonia open to free the infant. But she does nothing. At Sonia's breast, Ostap sleeps, fed and perfect.

Hanna waits until she sees the black tufts on the fetus' skull. She wraps her hands around the skull and pulls with her powerful biceps. The fetus is out -- to its shoulders. Hanna cuts the umbilical cord and loosens it from around the baby's neck. She pulls the child out completely and raises it, but almost drops it. It is tiny, too tiny. It is ugly. It has stumps instead of arms and legs. Yet the face has all the right features. Hanna makes herself peer into the face. Its lips are blue, the tiny eyes are bulging. The monster has suffocated to death.

Hanna looks at Sonia and at the perfect infant at her breast. She knows what she must do. She wraps the dead twin in a shawl and heads for the door. She unbolts it and steps into the yard. She looks to the right and left but no one is about. She crosses the yard and heads for the forest. The dawn has turned the clouds in the eastern sky into a flock of flamingos, but on the ground the shadows are as black as crows.

Hanna knows exactly where she is going. In a few minutes, she reaches the spot. She kneels and lowers the body into the open grave. She had dug it two days ago when she heard two heartbeats in Sonia's belly. She

had dug it because she had been afraid.

She had dug to show that she was not greedy. She had dug it and she had prayed: "Lord, give her one healthy child. I will not ask for two, but Your will shall be done."

She had bought a new candle and she had lit it before the icon. She had kept her part of the bargain and had not been greedy. She had not tried to save the twin by cutting deeply into its mother. May God forgive her, if she had erred in not trying to extricate the infant girl.

Hanna makes the sign of the cross three times, as is the custom, before she finds the shovel she had left under a pile of rotting leaves. She hears the clumps of earth thud against the corpse, but she does not look down. She does not know whether she is doing right or wrong, but in her heart she does not believe the armless fetus was human. She does not think of the infant's soul because her life has been rooted in the belief that what is human is made in the image of God and his Most Blessed Mother and the Child.

Hanna has seen nature at work all her life. The weak chick dies, as does the calf that cannot stand. She does not believe in -- no, she does not comprehend -- heroic acts to save the weakling. Life is full of mysteries and surprises, she knows, while death and suffering are untiring in their cruel encroachments.

But such thoughts cannot be indulged in now, if ever. Hanna's hands work furiously. She pants with exertion, but in another moment, the grave is filled. Hanna scatters the pile of crumbling leaves she has readied. She takes the shovel and hurries back to the house. She will come back soon and sprinkle holy water over the grave, perhaps one day put up a twig cross.

Life, healthy, vibrant life, is calling her. Little Ostap is wailing.

Quickly Hanna washes her hands in the bucket and blows on them to make them warm. She looks down at her daughter. This girl-woman, who has suffered to become a mother, deserves only happiness. Hanna waits until Sonia's eyes flutter open.

"Wha--?" Sonia begins.

"A lovely boy. Perfect in everything," Hanna says, as she smiles and bends down to kiss her daughter. "Just listen to him. He will grow into a lusty man."

Sonia turns her head to look down at the infant demanding to suckle at her breast. Her face grows radiant with happiness. Outside, the morning is shimmering in golden threads. The sun plays hopscotch on the windowpane.

Sonia fumbles for Hanna's hand. "I knew if I came to you, you would do the right thing," she says.

Copyright © 1998. Ania Savage. Previously published in *Women's Words*.

About the author: Ania Savage is a freelance writer who teaches journalism at the University of Denver and has lectured on American journalism at the University of Kyiv under an arrangement with the Ukraina Society. Ms. Savage was in Kyiv when the second reactor at the Chornobyl nuclear plant started burning in the autumn of 1991. She is currently working on a book of stories on the Chornobyl disaster. Ms. Savage is a member of UNWLA Branch 38 in Denver.

FLIGHT

by VIRLANA TKACZ

The Yara Arts Group, which I head, creates original theatre pieces based on materials from the East. Last July five artists from Yara, Genji Ito (our composer), Watoku Ueno (our designer), Wanda Phipps (poet and my translating partner), Tom Lee (actor and video cameraman), and I were invited to work on a new piece with the three Buryat actors who had worked on our last show *Virtual Souls*. Our collaboration with the Buryat artists was initially inspired by a Ukrainian poem, Oleh Lysheha's "Swan". This time we wanted to explore the theme of transformation that this beautiful poem suggested. We decided that the piece would also include traditional Buryat folklore and songs. Sayan Zhambalov, one of the Buryat actors, suggested that we do a research expedition into the Aginsk-Buryat Region, the most traditional area, where ancient songs and legends still live in the memory of the local people.

The Aginsk Buryat Autonomous Region is as far away from New York as you can imagine, both in physical terms and in terms of the psyche. To get there we first had to sit in airplanes and airports for three days. In Ulan Ude, the capital of Buryatia just east of Lake Baikal in Siberia, we were met by our Buryat colleagues: Sayan Zhambalov, his wife Erzhena Zhambalov and Erdeny Zhaltsanov. Together we got into a van and drove for two more days, first on the Siberian highway, then on the back roads. Finally, we arrived at Aginskoye, the regional center. It was late afternoon when we drove up a steep dirt road at the edge of town. Sayan's mother, sister and brother lived in the last three houses.

Sayan's sister Sesigma had the largest house, so most of us stayed with her. There was a birch forest behind the house. It was beautiful, but ghostly; the birches felt like living beings. Here it was obvious why the Buryats say "My mother is the swan and my family tree -- the birch." I lay down on the ground and stared at the sky through the birch leaves. The delicate smell of the birches was intoxicating.

When I walked back into Sesigma's kitchen, it was packed with grandmas who were all getting dressed in their Buryat costumes. Their robes were made of blue brocade and closed on the right side with four silver buttons. The grandmas also had traditional silver ornaments that hung from both hips, ornate silver circles to which were attached traditional female tools, like a needle case or a manicure set. Several of the women had large ornamental knives hanging from the hip ornament. I was told that although all Buryat women had hip ornaments, only Aginsk-Buryat women wore knives. When I asked if this was an old tradition, I was told, "Oh yes, ever since Balzhan-khatyn."

Before I could ask who Balzhan-khatyn was, the grandmas got into a fuss. They were our official welcoming committee and they couldn't decide where they should perform the traditional welcome. Most wanted it to be in "the lap of nature". We agreed this would look great on video. But it was a windy day and our composer Genji, who wanted to get a good audio recording of the event, was pushing for them to sing indoors. The grandmas decided to do their official welcome ceremony at the edge of the birch forest behind the house. They would then return to the house and sing all the songs they knew for Genji to record. And this is what we did. We stayed up late into the evening listening to all their beautiful songs and I forgot Balzhan-khatyn.

Balzhan-khatyn came up again a few days later when we were going to see an *uliger*, a traditional story teller who lived further south. Just a little way out of town, the good road gave way to the bad and everyone in back of the van started dozing.

"That's Tsotko Khangil," Sayan suddenly said. "We should stop here." We all got out and Sayan pointed to a hill. "This is the place where Balzhan-khatyn rested." He then explained that Balzhan-khatyn was a Khorii-Buryat princess who had married the son of a Manchurian Khan when she was very young. Then she ran away, taking her people with her. The old Khan sent an army after her and they pursued her through the area. And this was the place where she rested. I looked at the hill. The earth formed a natural throne and I could see why people said a princess had rested there.

When we got back to the van, I asked Sayan if we had heard any good swan songs. He said we'd heard an interesting song in Tsagan Chelutay. He knew the words to the first line or two, but couldn't quite remember the new melody.

*Are those swans flying high in the sky? I sing ho-hey
Do they gaze from above on our land? I sing ho-hey*

"Later the words were not the same. They were much more ... political."

"You mean about Lenin."

"No, something way before that. But I don't know what. Wait, I wrote down the words in your black notebook." I pulled out my Filofax. In the back Sayan had scribbled several pages of lyrics. Erzhena, who was sitting next to me, tried to read the notes but they were illegible. She handed the notebook to Sayan. "Only you can read that scrawl." He slowly deciphered his own handwriting and with Erzhena's prompting, I wrote the words down. Then I asked Sayan what the words meant. Sayan came up with a translation that was a mix of Ukrainian and Russian in which we

The members of "Tumen Zhargalan" (10,000 Years of Happiness) folk ensemble from Aginskoye and the artists the Buryat National Theatre of Ulan Ude. Photo: Virlana Tkacz and Watoku Ueno.

communicated. Then I wrote out a rough English version, and then started working on a better English version with Wanda Phipps, the African-American poet who works with me on all of our translations.

Wanda and I have our own way of working. After I write out the first draft, we sit in silence for a long time sounding out the text in our own heads. Then I scribble a new version of a line, or Wanda suggests a word change. Finally, one of us starts reading the translation out loud and the other will jump in with a new phrase or line every once in a while. We keep reading the text in this way until we both love it. And so it went with the swan song. After a while, the song sounded good in English and I rephrased it in Ukrainian for Sayan. He listened to it, saying "Mozhe buty," (could be) or "Nu ..." (Well...) line by line.

If Sayan was not pleased, I could ask for clarification and then return to work on the line with Wanda. The process took a long time. The English version of the song had to approximate the syllables in Buryat and had to retain the tone of the original language. We did not have a dictionary in the van, so we had to come up with synonyms for "order" and old words for "executioners" *ex promptu*. There were three verses, and we worked on them for a long stretch of time. All this time we were riding down the road Balzhan-khatyn had ridden 400 years earlier. We didn't know it yet, but we were working on the first song for our new show. We didn't know it yet, but both this song and our show would turn out to be about Balzhan-khatyn and her journey thorough this area.

*Do they gaze from above on our land? I sing ho-hey
Is that new way coming to our land? I sing ho-hey
Will this way bring good times to us all? I sing ho-hey
Are those vultures flying high in the sky? I sing ho-hey
Do they gaze from above on our waters? I sing ho-hey
Does the khan send his men to our land now. I sing ho-hey
Will our people take them as their own way? I sing ho-hey*

*Are those vultures flying high in the sky? I sing ho-hey
Do they gaze from above on our herds? I sing ho-hey
Are those hangmen I see coming to our land? I sing ho-hey
As they ride does death ride through our land? I sing ho-hey*

Balzhan-khatyn was somehow impressing her story on us, just as once she had impressed her story on the very hills. The name of every land formation and settlement here carried part of her story. Later we would also find out that the song we were translating was a Neryelge -- a Thunder Dance song that could lead you into the heavens.

*Yara will be showing **Flight** at La MaMa Experimental Theatre on East 4th Street in New York from April 24 to May 3, 1998 Thursdays through Sundays at 7:30 with a matinee on Sundays at 3:00. For tickets call (212) 475-7710. For more information on Yara call (212) 475-6474 or visit our website at <http://www.brama.com/yara>*

Dear Readers,

As some of you have noticed, the final page of the February issue was published with glaring errors. While it is our practice to edit and proofread the galleys for each issue before and after completing the layout, the best laid plans sometimes go awry. In this case, while the normal procedure was followed, an unedited galley sheet was inadvertently sent to the printer at press time. I regret the careless error and I especially regret that Martha Bohachevsky Chomiak's article was so unfortunately mistreated. In a belated attempt to rectify the situation, the editorial board has decided to reprint the article in its entirety, edited as it should have been when the article was originally published. I apologize to Ms. Chomiak and to our readers and trust that both will forgive what was an unintentional flaw in the editorial process.

*Tamara Stadnychenko,
English language editor.*

WINTER LETTER FROM KYIV

MARTHA BOHACHEVSKY CHOMIAK

As I write this, on January 14, Ukraine is celebrating the New Year. It is less than the major celebration on Christmas, but nevertheless important. Not only is it the feast day of St. Basil, but the time when little boys sprinkle wheat in your home to insure a good harvest. The little boy with the wheat must be the first to step over your threshold this morning, otherwise your grain yield will be poor. The final triad of the holy days will come in a few days -- Epiphany on the Jordan. The polluted waters of the Dnipro River will be solemnly blessed by the clergy of the three competing Orthodox churches and by the Ukrainian Catholic Church. The Roman Catholic Church, which celebrates the Vatican II mass in a variety of locally spoken languages, including English, has already had its Epiphany.

This was the season for Liturgical music, especially choral ensembles. All are continuing to experience a renaissance. The first icy part of winter has passed. The days are a bit longer, and every once in a while, the sun peers out. This season, Kyivan ladies are especially partial to long fur coats over fashionable minis or midis. They are, as always, elegant, and the make-up is now very discreet. Even the colors of the fur coats are fashionably muted. Lancome, Gucci, Versace, Dolce and Gabbana are readily available for a hefty sum. People have not been receiving their wages, some for as long as half a year at a time. Many are feeling the pinch, harder to bear now that one can readily see all the things, including dishwashers, that were unheard of in Soviet times. The intelligentsia is especially hard hit, unaccustomed to fending for jobs or grants. But the new

stores are flourishing and more wealth is openly evident, including private schools -- lycee, gymnasium, koledzh, boarding school. Newspapers are running articles explaining restaurant behaviour and the rights of customers. Real frozen vegetables are available, and in the bazaars, the little ladies sell a creditable local blue cheese.

The homeless are not very much in evidence. Strangely, they have not discovered the good Washington tradition of sleeping over grates. They do rummage through the garbage, collecting bottles and cartons. Naturally, they did not do so under the Soviets for two reasons. One, the police patrolled vagrants, real and political, and two, pickings in the garbage were so slim that there was nothing to be had from the venture. One would never have thrown away the cartons, bottles and rubber bands that Kyivans now possess along with shrink-wrapped bread.

My seminar at Kyiv Mohyla Academy is on the history of women, or women and history. The first two sessions were fine; we will see how it all develops. There are young men in the class, and that I understand is an innovation, as is the course itself. I continue traipsing around the country with seminar presentations for faculty and administrators who say nice things about them. What with all the interruptions, writing is going slowly.

Despite all the natural disasters, economic crises, unsolved political issues and endless talk about what to do about them, the country seems to be moving in the right direction. On this happy note, let me wish you as pleasant a February as possible.

In lieu of flowers, a donation of **\$15.00** is made to the Press Fund of Our Life in memory of **Maria Savchak** with whom my late wife, Rosalie, worked on the National Board of the UNWLA. **Sir Harry Polche, KSG**

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Великдень це радісне свято, але господині мають доволі праці у приготуванні страв і печива.

подаємо випробувані рецепти.

ВЕЛИКОДНЯ ПАСКА

- 5 1/2 горняток борошна (муки)**
- 1 1/2 горнятка молока**
- 3 унц. дріжджів**
- 14 жовтків**
- 4 білки**
- 1/2 фунта цукрової мучки**
- 1 велика ложка масла**
- 1 велика ложка "Кріско"**
- родзинки до вподоби**
- 1 ложечка ванільового екстракту**
- шкурка з однієї цитрини, (втерта)**

У великій мисці розчинити дріжджі теплим молоком і 1 ложкою цукру. Влити до 1 1/2 горнятка борошна. Змішати, щоб маса була суцільна. Прикрити і залишити, щоб підросло.

Окремо вбити електричним збивачем жовтки з цукром і влити до розчини. Місити, додавши решту борошна. Додати стоплений товщ і місити далі. Коли тісто блистить і відстає від руки, додати піну з білків, родзинки, запах, втерту цитринову шкурку і ще місити. Залишити в мисці, щоб росло (1 1/2 години) добре накривши рушником. Як виросте відділити малу частинку на прикраси і добре вимісити, додаючи муки, щоби було туге для вироблення хреста і рож. Місити тісто, додаючи потроху залишену муку. Перекласти тісто до намащеної олією і посипаної булкою форми і знову накрити і залишити, щоб росло. Як підросло покласти вироблені прикраси, посмакувати розколюченим яйцем і пекти в печі нагрітій до 350° 3/4 години, потім знизити температуру до 325° і ще пекти, щоб паска зарум'янилася. Пробувати патичком чи готова.

Залишити на 15 хвилин і дуже обережно перекинути на дошку. За кілька хвилин обернути верхом вгору.

ПАШТЕТ

- По 1/2 фунта свинячого м'яса, телятини, яловичини і телячої печінки або курячих печінок**
- 1/2 фунта свіжої солонини**
- 1 свиняча ніжка**
- городина: 1 морква, 1 велика цибуля, селера**
- 2 сухі грибки**
- 2 лаврові листки**
- 2 кубики курячого бульйону**

В середньої величини риночці варити у воді свинячу ніжку, солонину, городину, грибки, спеції і кубики бульйону до закипіння. Знизити вогонь і продовжувати варити до м'якості.

Тому, що м'ясо вариться по-різному, необхідно кожне окремо взяти м'ясо, нарізане кубиками, смажити на будь якому товщі щоби було м'яке. Печінку смажити окремо (щоб не була червоною). Готове м'ясо (як простигне) разом з половиною солонини змолоти на масу, найкраще в F.D. Перекласти до миски і додати 1 горнятко процідженого розсолу з ніжки. Для впевненості, що паштет добре застигне до розсолу додати 1/2 пачки желатини без смаку, розпущеної у 1/4 горнятка води. М'ясо добре вимішати. При бажанні, другу половину солонини можна нарізати маленькими кубиками і додати до паштету.

Форму величини 8 1/2 x 4 1/2 інч. виложити алюмінійовим папером, разом з берегами, накласти масу і вкласти до холодильника.

Паштет приготувати 2 дні наперед.

Подаючи, можна прибрати нарізаною морквою, частинками яєць. До паштету подавати підливу з майонезу або хріннову підливу:

Хріннова підлива

Порівну готового майонезу (без холестеролу) і квасної сметани. 2-3 ложки препарованого хрону (може бути свіжий, втертий) і трохи цукру до смаку.

ВЕЛИКОДНІЙ ТОРТ "НЕВИННІСТЬ"

- Залишилися білки від паски і їх можна використати на торт**
- 10 білків**
- 1 горнятко пересіяного борошна (муки)**
- 1 1/2 горнятка мигдалю, спареного, висушеного і змеленого**
- 2 горнятка цукру**
- 1 ложечка "крем оф тартар"**
- 1/2 ложечки порошку до печення**

Білки вбити на тугу піну додаючи потроху цукор. Поволі всипати муку і змелений мигдаль, додаючи "крем оф тартар" і порошок до печення. Легко вимішати і спекти 2 коржі в тортівницях (10 інчів у промірі). Пекти в печі, нагрітій до 325°, 45-55 хвилин, щоб тісто легко зарум'янилося. Другого дня переложити масою:

- 7 унцій шоколяду**
- 8 унцій вбитого масла**
- 1 ложка руму або коньяку**
- 1 жовток**

Шоколад стопити в подвійному посуді над окропом, що кипить. Масло вбити з жовтком і поволі додавати шоколад, щоб маса була суцільна. Додати ром або коньяк. Переложити коржі.

Склиця:

- 3/4 горнятка цукрової мучки**
 - сік з однієї цитрини**
- Втерти цукор зі соком на суцільну масу і полити нею торт.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ЮВІЛЕЙ 60-ЛІТТЯ 52-ГО ВІДДІЛУ СУА

Шістдесят років — це довгий час, нелегка дорога життя. Шістдесят років праці для своєї організації — це сповнення національного обов'язку, великої любови і посвяти.

2 листопада, 1997 р. 52-ий Відділ СУА у Філадельфії відзначив своє заслужене 60-ліття.

Після Служби Божої і Панахиди в українській католицькій церкві Благовіщення ПДМ у Мельроз Парк, членки і гості зібралися на святковий полуденок. У гарно прибраній залі Йорктаун Ін. засіли до столу членки 52-го Відділу, представниці інших відділів та гості. На столі пишались червоні маки і ювілейний торт із шести свічками. Поміж присутніми були чоловіки покійних членок Відділу.

Святкування відкрила голова Відділу, почесна членка СУА, Стефанія Вочок молитвою. Вона привітала присутніх і попросила Амелію Бохей, довголітню секретарку, прочитати коротку історію Відділу.

Відділ засновано 21 жовтня 1937 р. в домі активної союзанки Анни Сивуляк. Метою Відділу було утвердження приналежності членок до своєї національної організації і поширення знань про українців, їхню культуру і походження. Це було дуже важливим, бо у 30-их і 40-их роках українців називали росіянами. Відділ висилав статті і дописи до американських газет і був включений до жіночих програм і форумів міста Філадельфії. Олена Лотоцька — голова СУА — заохочувала членок і робила заходи, щоб вони брали участь в Інтернаціональному Інституті, індивідуальних клубках Філадельфійської Федерації Жіночих Клубів і Albied Organization, Inc. Тоді було у Філадельфії приблизно 150 жіночих клубів і, користуючись цим, Відділ поширював правду про Україну. 1938 р. Відділ допомагав організувати Окружну Управу СУА. Коли зорганізувався Злучений Український Американський Допомоговий комітет Відділ дав беззастережну підтримку. Добровольці збирали речі, пакували їх для висилки біженцям до Мюнхену і Зальцбургу. Всі свої прибутки Відділ дарував на допомогу. Погоджуючись із постановою СУА видавати журнал "Наше Життя", Відділ жертвував помірливості кошти.

У 1940 р., 24 травня, членка Відділу була деле-

гаткою на першому засіданні УКК Америки у Вашингтоні.

1948 р. Стефанія Вочок була головою бенкетової комісії VIII Конвенції СУА. На цій Конвенції засновано СФУЖО. С. Вочок була головою Федерації жіночих клубів 1972-74 і 1986-88 рр. Відділ влаштував дводенні базари, вечори з танцями, виставки, виграші, спонсорував поїздки до Вашингтону, до Нью-Йорку на театральні вистави, до Українського Музею, а впродовж 13 років підготував і видавав 12 страв т. зв. "Просфору" в парафії Благовіщення. Під час 60-ти років існування членки були, як одна родина. Незважаючи на те, що деякі не володіють добре українською мовою, вони гордяться своїм походженням і приналежністю до СУА.

Стефанія Вочок доповнила історію — повела присутніх стежиною минулого. "Ми влаштували спільну вечерю для членок після Дня матері. Закупували пляшки по 3.00 дол., в "лікарні для ляльок" додавали їм волосся і коси за 1.50, вишивали народні строї і продавали кожну ляльку за 30.00 дол. Одну з них запропонували на виставку Федерації до Гімбелса і виграли приз. Тоді Федерація продавала квитки і з прибутку придбано звукозаписи для книжок школи сліпих. В жовтні 1947 р. ЗУАДК спонсорував Український День. Членки в народніх строях збирали фонди. З них насміхалися, плювали в лице, називали комуністами. Того дня Відділ зібрав 9,000.00 дол...."

Щиро вітали 52-ий Відділ з ювілеєм від Окружної Управи і 43-го Відділу Анна Максимович, від 20-го Відділу Анна Борис, від 90-го Відділу Христина Хомин-Іжак, 67-ий і 88-ий Відділи надіслали привіти.

Під час полуденку подружжя Валентина і Орест Бородієвичі виконували на скрипках українські народні пісні. Членки обмінювалися спогадами, порівнювали минуле зі сучасним.

Святкування закінчилося молитвою і відспіванням славня "Ще не вмерла Україна".

Горді із добре виконаного обов'язку, з піднесеним настроєм, членки 52-го Відділу обговорювали плани на майбутнє.

А. Максимович

СПРОСТУВАННЯ

У "Нашому Житті" за лютий ц. р. (стор. 31), права колонка, третя пожертва знизу було поміщено: ...дочці і синам в Україні висловлюємо..., мало бути: ... дочці і синам висловлюємо...

У січневому числі "Нашого Життя" (стор. 9, права колонка), вірш "Пам'яті трудця" і авторства Павла Тичини.

У "Нашому Житті" за грудень 1997 р. на сторінці 8, праворуч підпис під другою фотографією зверху слід читати: Любослава Шандра — Почесна голова Округи.

Перепрошуємо за недогляд.

*Зустріч з космонавтами. Ліворуч: О. Дем'янчук, І. Шкарупа, Ярослав Пустовий, М. Футей, С. Вільшанецька, Н. Русенко, М. Трач, Леонід Каденюк.
With the cosmonauts.*

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОР'ЯНИЙ СОКІЛ — ГІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ МІСТА КЛІВЛЕНДУ

Велика і надзвичайна подія відбулася у житті Великого Клівленду.

Українська громада гостинно зустрічала першого космонавта України полковника Леоніда Каденюка та його дублера, кандидата технічних наук, Ярослава Пустового.

Ім'я Леонід ввійде в історію як символічне. З цим ім'ям пов'язана незалежність України (перший Президент Леонід Кравчук), перша українська Конституція і споконвічна гривня (за Президента Леоніда Кучми), нарешті перший космонавт незалежної України, полковник Леонід Каденюк.

Благодатна українська земля, яка благословляє на світ таких синів.

Полковник Леонід Каденюк народився у Буковинському селі мальовничих Карпат. Подібно гірським соколам, ще в дитинстві малому Леонідові хотілося полетіти в небесну височінь і звідти оглянути землю. Твердо вірив, що стане космонавтом. Його батьки були сільськими вчителями. Батько, покликаний до Червоної Армії, був учасником Другої світової війни. З війни повернувся з підірваним здоров'ям. Виховуючи двох синів, був вимогливим і добрим. Мама дуже шкодувала, що батько вже не зустріне сина з далекої дороги.

Леонід Каденюк — обдарована людина. Отримав освіту у Авіаційній Академії, удосконалюючись у космонавтиці. Людина відмінного здоров'я, він відповідав цій кандидатурі. Політ завершився успішно. Результати дослідів вивчаються українськими і американськими вченими. Це створило можливість Україні стати космічною державою. За визначний вклад у піднесення національної космічної науки, Леоніда

Каденюка нагороджено відзнакою Президента України "Орден за мужність" першого ступеня і званням генерал-майора авіації.

Леонід Каденюк разом з космонавтом Павлом Поповичем, в школі яку він закінчив, мають відкрити музей космонавтики, а поруч у новій школі, будуть навчатися майбутні космонавти.

Дуже приємним був виступ дублера космонавта Ярослава Пустового. Ця молода людина (26 років) — кандидат технічних наук. До польоту він був підготовлений на рівні з Леонідом Каденюком, і як науковець, доповнював його розповідь. Своїми дотепними заввагами і відповідями на запитання зачарував присутніх. Космонавти також розповіли про наших видатних українських вчених і конструкторів: Кондратюка, Кибальчика, Корольова і українських космонавтів, які працювали на славу колишнього Радянського Союзу.

На зустрічі були присутні членки Союзу Українок Америки. Одні із перших вони прийшли вшанувати українського сина на американській землі і погостити українською мовою.

Кобзар Тараса Шевченка, український прапор і українські пісні супроводжували космонавта в польоті та ще мамине благословення, яке прозвучало з далекої рідної домівки.

Доземний уклін Вам, Великі Сини України, за те, що несете визнання, славу і гордість молодій держави у світ.

Надя Русенко,
пресова референтка
Окружної Управи Огайо.

86-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ В НЬЮАРКУ, Н.ДЖ.

Ось так, за працю, промчав нашому 86-му Відділові СУА ще один вщерть заповнений рік. Все заплановане — здійснили!

20 квітня 1997 р. провели мистецьку виставку цікавих українських узорів-вишивок серед яких були майстерно виконані герби різних областей України — це праці мисткині Мирослави Стахів.

Рівночасно відбувся концерт співаків Анни Бачинської і Романа Цимбали. Ця імпреза відбулася в Українському Народному Домі в Ірвінгтоні, Н.Дж., дохід з якої призначено на Український Музей у Нью-Йорку.

Першого червня у приміщенні залі церкви св. Івана Христителя у Ньюарку пройшла, як завжди, цікава виставка картин відомого мистця Богдана Божемського. Під час виставки союзнянки продавали печиво і каву.

Сьомого вересня відбулася цікава виставка творчості мисткині Я. Геруляк і Х. Гентиш а також ювелірних прикрас Т. Тершаковець.

Дев'ятого листопада з ініціативи нашої культурно-освітньої референтки Ліди Гайдучок, у приміщенні готелю Ramada Inn., East Hanover, N.J. відбулася доповідь Ірини Куровицької на тему: "СУА в Міжнародних конференціях і зустрічах". Доповідач дуже докладно ознайомила присутніх з діяльністю СУА у цій ділянці та поінформувала про надання СФУЖО консультативного статусу при ООН. Ірина Куровицька та мр Дора Рак вичерпно відповіли на запитання, які хвилювали присутніх.

Гостею на двох ширших сходинках була Реня Саламаха з доповідями: "УПА та Акція Вісла", "Моя участь у рядах УПА". Доповідачка обширно з'ясувала структуру Повстанчої Армії, її адміністрацію та важкі обставини боротьби та побуту.

Надзвичайно цікаво розповіла про ролі жінок у

рядах УПА, які самовіддано і безстрашно допомагали хворим і пораненим, вели розвідку та були зв'язковими, співпрацювали з "Червоним Хрестом". Ці доповіді роз'яснили багато справ пов'язаних з "Акцією Вісла".

Цього року наш Відділ пожертвував на будівництво Українського Музею у Нью-Йорку 1,000.00 дол.

Наша Суспільна опіка невпинно працює, щоби допомогти потребуючим в Україні та в інших місцях поселення українців.

86-ий Відділ утримує українського студента з Польщі, який в Римі студіює канонічне право.

Підтримує тісний зв'язок зі союзнянками на рідних землях. Впродовж року наші членки брали численну участь у святкуваннях сусідніх відділів, як наприклад, 30-ліття 92-го Відділу СУА в Менвіл, Н.Дж., 65-ліття 28-го Відділу СУА в Ньюарку, Н.Дж. та 40-ліття 70-го Відділу СУА в Пассейку.

Закінчили 1997 рік традиційним надзвичайно успішним різдвяним базаром, в якому взяло участь багато наших мистців. Взяла участь у ньому і гостя з України мати-ігуменя Юліянна, чину Сестер Студиток, зі своїми чудовими вишивками та різними експонатами нашого мистецтва.

Загальні збори, що відбулися 8 лютого 1998 року, ознаменували дальшу спільну працю. За винятком дуже незначних змін перевибрали управу на біжучий рік. Головою 86-го Відділу СУА в Ньюарку й надалі залишилася Уляна Тимкевич.

На закінчення, голова висловила сердечну подяку управі та всім членкам нашого Відділу за спільну жертвенну працю і побажала великих успіхів у новому році.

Любомира Бо.ко,
пресова референтка
86-го Відділу.

ТРАДИЦІЙНА ЗУСТРІЧ

У неділю, 11 січня ц. р., союзнянки 33-го Відділу СУА провели у своїй домівці традиційну різдвяну зустріч, почесними гостями якої були: о. митрат Михайло Гевтук, о. крилошанин Ярослав Шуст, директорка парафіяльної школи св. Йосафата преподобна Сестра Клер, голова УЗО мр Василь Ліщинецький та інспектор Рідної Школи д-р Степан Воляник.

Голова Відділу Міля Русин привітала почесних гостей і всіх присутніх відзначивши, що серед союзнянок присутні Почесні членки СУА: невтомна дослідниця української культурної спадщини Ірина Кашубинська та Іванна Вовк, яка впродовж 25 років очолює Стипендійну акцію Відділу, Почесні членки

округи Марія Грушкевич та Іванна Шкарупа, Почесні членки Відділу Степанія Городиська, Мирослава Грабець, Емілія Воляник та Степанія Вільшанецька. Вона підкреслила також глибокий зміст Різдва Христового як свята, яке єднає всіх християн своїми світлими ідеалами, думками про мир, злагоду, любов і спрямовує їх на дальшу працю для загального добра й допомоги потребуючим.

Доброю традицією Відділу стало засвічування свічок під час різдвяних свят в ім'я загального добра та світлої пам'яті тих, які присвятили цій великій справі свою діяльність, а часто і своє життя. Традиція була дотримана і цього року. Іванна Шкарупа, як

голова Окружної управи запалила свічки, а Міля Русин пояснила, що головна свічка засвічена у пам'ять тих, хто на різних етапах історії України віддав своє життя за високу і світлу мету — незалежність Батьківщини. За неї гинули на полях боїв воїни УПА, учасники різних військових формацій. Цій ідеї присвятили своє життя політ'в'язні — жертви більшовицького режиму. Могилами відважних борців вкрита не лише рідна земля, а й безмежні простори Сибіру. Їхня боротьба не була даремною, бо вже сьомий рік Україна прямує нелегким шляхом свого становлення. І, запаливши від головної першу свічку, присутні просили Господа, щоб цей вогонь посвятив незалежній Україні ніколи не згасав, освітлюючи шлях до найскорішого подолання труднощів у справі державного будівництва.

Друга свічка запалена у пам'ять невинних жертв голодомору 1933 року, адже у цьому році виповнюється 65 років з того часу, коли від штучного голоду в Україні загинуло понад сім мільйонів людей.

Третя свічка засвічена у пам'ять союзниць, які вже відійшли від нас, серед них і колишня Почесна голова СУА бл. п. Марія Савчак. Вони залишили після себе добрий приклад безкорисливої праці на благо інших людей. Світлу пам'ять союзниць, що відійшли у вічність, присутні вшанували хвилиною мовчання.

Після благословення о. митратом М. Ревтюком, відбувся смачний обід, приготовлений руками союзниць, після чого була розвагова частина. Олена Хмі-

ляк у віршованій формі висловила новорічні побажання присутнім, розповіла про давню традицію української коляди, якою всі присутні славили світлий день народження Христа. Колядки чергувалися з віршами, гуморесками, добрими побажаннями у Новому році. Міля Русин прочитала вірш І. Овечка "І знов Різдво", Люба Боднар — вірші "На Новий рік" та "Рецепту на Новий рік", віншування Гриця Зозулі прозвучали у виконанні Лукії Гриців, а вірш "Щиглик" продеклямувала Міра Грабець. Оксана Келер з гумором читала байки. Серед присутніх знайшовся і ювіляр, день народження і день Ангела якого припадав у різдвяний час — це доктор Степан Воляник. Всі побажали йому доброго здоров'я. Ювіляр побажав союзницям плідної праці, підкресливши роль жінок в історії України.

На закінчення зустрічі Міля Русин подякувала Олені Хміляк — за цікаву розвагову програму, і всім членкам-союзницям, які брали участь у програмі та у підготовці свята, і тим, хто готував обід. Подяка була і подружжю Василиків та П. Пеньгину за допомогу, без якої було б важко підготувати все на належному рівні.

На зустрічі було біля 70 осіб. Смачний обід, гарна і цікава розвагова частина та спільні колядки створювали відчуття родинного тепла і святкового настрою.

Ніна Кулакова,
пресова референтка
33-го Відділу СУА

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

89-ИЙ ВІДДІЛ СУА В КЕРГОНКСОНІ, Н.Й.

Річні загальні збори 89-го Відділу СУА ім. Лесі Українки в Кергонксоні, Нью-Йорк, відбулися 10 січня 1998 року. Зборами керувала президія до якої увійшли: Зеновія Ковальська — голова та д-р Стефанія Барановська — секретарка.

Управу Відділу на 1998 р. вибрано в такому складі: Анна Слободян — голова, Зеновія Ковальська — заступниця голови, д-р Стефанія Барановська — кореспонденційна секретарка, Зеновія Гулей — протоколярна секретарка, Агнеса Хоманчук — скарбник.

Референтки: Людмила Волянська — культурно-освітня, Осипа Дудинська — організаційна, Меланія Кокорудз — суспільної опіки, Лідія Яців — виховна і СФУЖО, Марія Зубрицька — пресова, Анна Вербовська — імпрезова, Марія Мороз — музейно-мистецька, Анна Слободян — зв'язкова, Сільвія Кузів, Христя Головата і Льоля Савеська — господарські, Емілія Рехнер — стипендійна а Ольга Бодлак та Осипа Дудинська — місцевого зв'язку.

Контрольна комісія: д-р Стефанія Барановська — голова, Ярослава Крижановська і Лідія Боб'як — членки.

Марія Зубрицька,
пресова референтка.

76-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. НАТАЛІЇ КОБРІНСЬКОЇ У ВОРРЕНІ, МІШ.

Річні загальні збори 76-го Відділу СУА ім. Наталії Кобринської у Воррені, Мішіген, відбулися 12 січня 1998 р. у домівці СУА. Головою зборів була Рома Дигдало, секретаркою — Марта Василькевич.

До нової управи на 1998 рік були вибрані: голова — Стефанія Оглаб'як, заступниця голови — Анастасія Прийма, секретарка — Марта Василькевич, скарбник — Ірина Ляш.

Референтки: культурно-освітня — Ольга Ласка, організаційна — Ліда Колодчин, суспільної опіки — Віся Томин, виховна — Мирося Бараник, господарські — Марія Кальба, Марія Турянська й Марія Болонна.

Контрольна комісія: Ксеня Кучер, Ірина Бодруг, Марія Костюк.

Марта Василькевич,
секретарка Відділу.

86-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ В НЬЮАРКУ, Н.-Дж.

Загальні збори 86-го Відділу СУА відбулися 8 лютого 1998 р. Окружну Управу репрезентувала Уляна Кобзар. До президії ввійшли: Ольга Тритяк — голова, Божена Ольшанівська — секретар.

До новообраної Управи увійшли: Уляна Тимкевич — голова, Катруся Воловодюк — заступниця, Наталка Змий — секретарка, Марія Українська — кореспонденційна секретарка, Надя Канюка — скарбник.

Референтки: Оксана Стеранка — організаційна, Ліда Гайдучок — культурно-освітня, Ольга Гнатейко — мистецька, Ярослава Балабан — суспільної опіки, Дарка Полянська-Стокерт — стипендійна, Любомира Бойко — пресова, Мирося Граб — імпрезова, Ліда Величковська й Наталка Буняк — господарські.

Контрольна комісія: Люба Лопичак Лесько — голова, Ляриса Пенцак, Володимира Васічко — членки.

Номінаційна комісія: Наталка Сигіда, Наталка Клапшак. Наш Відділ сердечно вітає нових членок — Наталку Буняк, Зірку Воронку, Зоряну Гафткович, Марію Гивель, д-р Ірину Крушельницьку та Ярославу Мулик.

Щиро запрошуємо всіх бажаючих приєднатися до нас!

Любомира Бойко,
пресова референтка

43-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

Загальні збори 43-го Відділу ім. Олени Пчілки відбулися 17 січня ц. р. в присутності тридцяти членок. Збори відкрила голова Відділу Анна Максимович молитвою за спокій душі св. пам'яті Почесної голови СУА Марії Савчак.

До президії зборів увійшли: Анна Суха — голова, Теодора Кузьмович — секретарка, Анастасія Жилава, Марія Касіян, Іванна Пенкальська, Анна Максимович.

Управу на 1998 рік вибрано у такому складі: Анна Максимович — голова, Анастасія Жилава — заступниця голови, Стефанія Григорчук — секретарка, Марія Куземська — скарбник.

Референтки: Анна Суха — організаційна, Ольга Головецька — культ-освітня, Людмила Чайківська — імпрезова, Ольга Диміцька — музейно-мистецька, Оксана Гораєцька і Марія Євсєвська — суспільної опіки, Теодора Кузьмович — стипендійна, Анастасія Саґата — пресова, Марія Данилів і Марія Плахта — господарські, Зоряна Сохацька — екології, Ірена Гаврилів — хронікар.

Анастасія Саґата,
пресова референтка.

63-Й ВІДДІЛ СУА В ДЕТРОЙТІ

Загальні збори 63-го Відділу СУА ім. Софії Русової в Детройті відбулися 24 січня 1998 р. у домівці Детройтської Окружної управи СУА у Воррені. На зборах була присутня голова Окружної управи, Квітка Іваницька. Президію зборів очолила Ірина Іваницька, секретарювала — Ярослава Казанівська.

Нову управу обрано у такому складі: Ольга Гриньків — голова, Ольга Гицак — перша заступниця голови, Ірина Іваницька — друга заступниця голови, Ольга Процик — протоколярна секретарка, Євгенія Муштук — кореспонденційна секретарка, Богдана Андрушків — скарбник.

Референтки: Катерина Іванчук і Люба Петрик — організаційна, Ярослава Казанівська — культурно-освітня, Ксеня Антипів — пресова, Марія Готра — суспільної опіки, Тереса Сливка — господарська.

Контрольна комісія: Марія Цісарук — голова, Олена Гевко і Іванна Кошів — членки.

Ксеня Антипів,
пресова референтка.

93-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ СТЕПАНІВ У ГАРТФОРДІ, КОНН.

Загальні збори 93-го Відділу ім. Олени Степанів у Гартфорді відбулися 25 січня 1998 р. в Домівці Українського народного дому. До президії були вибрані: Ірина Остапюк — голова і Іванна Яцух — секретарка. Окружну управу репрезентувала голова Округу Марта Рудик. Управу Відділу на 1998 рік перевибрано майже повністю попередньої каденції з дуже малими змінами: голова — Володимира Теслюк, заступниця голови — Ірина Остапюк, секретарка — Ірина Чайковська, скарбник — Євгенія Ковальська. Референтки: культурно-освітня — Катря Гадзевич, зв'язків — Неллі Федеркевич, господарська — Мирослава Кузьо, суспільної опіки — Ірина Левська і Роза Воробель, пресова — Ярослава Кукіль, музейна — Ольга Джансон, хронікарка — Мирослава Солук.

Контрольна комісія: голова — Ярослава Кукіль, члени — Неллі Федеркевич і Марта Ломага. **Ярослава Кукіль,**
пресова референтка.

22-Й ВІДДІЛ СУА В ЧІКАГО

Загальні збори 22-го Відділу відбулися 8 лютого 1998 року. Зборами керувала президія, до якої ввійшли: Іванна Горчинська — голова, Ольга Люшняк — секретарка. Окружну Управу репрезентували Анастасія Хариш і Олена Харкевич.

Управу на 1998 р. вибрано в такому складі: Люба Шеремета — голова, Олена Харкевич і Іванна Горчинська — заступниці голови, Софія Дідицька-Зозуляк — протоколярна секретарка, Оксана Мельник — скарбник.

Референтки: Лена Басюк, Рома Турянська — культурно-освітні, Галина Янчишин, Ярослава Фаріон — імпрезові, Марія Малецька — організаційна, Ольга Люшняк — стипендійна, Мирослава Шевчик — пресова, Люба Шеремета — відповідальна за передплату "Нашого Життя", Люся Самбірська, Софія Залуцька, Валентина Скороход-Хома — радіо, Іванна Городиська — бібліотекарка, Олена Харкевич — архіварка, Анна Марчук, Стефанія Форович, Ярослава Іванишин — суспільної опіки, Бронислава Ковалевич, Валя Цурковська — господарські.

Контрольна комісія: Ольга Мартинюк, Іванна Савицька, Надя Дзидзан, Ольга Гаврилук, Юлія Назаревич.

Мирослава Шевчик,
пресова референтка

84-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. О. СТЕПАНІВ В ЧІКАГО

Річні загальні збори 84-го Відділу СУА ім. О. Степанів, Округа Чикаго, відбулися 22 лютого ц. р.

Головою зборів була Людмила Н. Хойнацька, секретаркою — Марія Ріпецька.

Управу на 1998 р. переобрано в такому складі: Марія Дорожинська — голова, Віра Боднарук — заступниця голови та імпрезова референтка, Марія Ріпецька — секретарка, Стефанія Шандра — скарбник.

Референтки: Людмила Н. Хойнацька — культурно-освітня, Оксана Мурська — пресова, Володимира Демус — суспільної опіки і стипендій, Уляна Павлинська — господарська.

Контрольна комісія: Тетяна Шпур — голова, Катерина Черняк, Інна Момотюк — членки.

Оксана Мурська,
пресова референтка.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

(ПОЖЕРТВИ ЗА ЛЮТИЙ 1998 Р.)

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Володимира Кучера** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" складаємо: **по 25.00 дол.** — Ліда і Василь Колодчини, Р. і В. Гординські, **20.00 дол.** — Ксеня Антипів.

У пам'ять заслуженої союзниці і патронки колишнього 80-го Відділу СУА **бл. п. Анастазії Волкер**, яка померла 23-го грудня 1997 р., Детройтська Окружна управа СУА складає **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Окружна управа СУА, Детройт

У світлу пам'ять Почесної голови СУА **бл. п. Марії Савчак** Детройтська Окружна управа СУА складає **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо глибокі співчуття.

Окружна управа СУА, Детройт

У пам'ять нашої дорогої незабутньої **бл. п. Олени Климишин**, Почесної голови Детройтської Окружної управи СУА і Почесної голови 63-го Відділу СУА складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Окружна управа СУА, Детройт

На свіжу могилу дорогої **бл. п. Олени Климишин** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Ольга і Олесь Забоські

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Михайла Білоуса** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо щирі співчуття.

Галя і Микола Гошовські

У світлу пам'ять Почесної голови СУА **бл. п. Марії Савчак** 83-ій Відділ СУА, Н.Й. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" складає **100.00 дол.** Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

У світлу пам'ять Почесної голови СУА **бл. п. Марії Савчак** членки 83-го Відділу СУА складають **280.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя": **75.00 дол.** — Марія Томоруг, **по 25.00 дол.** — Марта Данилюк, Стефанія Косович, Лідія Закревська, Омеляна Рогожа, Ольга Гаецька, **по 20.00 дол.** — Галина Оберишин, Марія Штогрин, **по 10.00 дол.** — Анна Рак, Люба Михалевич, Ірена Чабан, Наталія Дума, Євгенія Чума.

Управа і членки **93-го Відділу СУА** складають **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Савчак** складаю **100.00 дол.** на передплату журналу "Наше Життя" жінкам в Україні. Родині покійної висловлюю найщиріші співчуття.

Тетяна Ясінська

Замість квітів на могилу **бл. п. інж. Остапа Стельмаха**, чоловіка нашої довголітньої членки управи Анни Стельмах, 59-ий Відділ СУА складає **15.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Дорогий Нусі з родиною висловлюємо наші щирі співчуття.

Управа і членки 59-го Відділу СУА

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Сухович** складаємо **30.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Дочці покійної Ірені Остапчук з родиною висловлюємо щирі співчуття.

Оксана Салдит і Анна Заньків, членки 49-го Відділу СУА в Баффало.

У світлу пам'ять **бл. п. Стефанії Чупи**, дочки Анастазії Безуб'як, на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 35-ий Відділ СУА зложили: **по 50.00 дол.** — Іван і Анастазія Безуб'яки, Роман і Анна Байляки, **20.00 дол.** — Осип і Зеновія Левицькі. **Разом 120.00 дол.**

У світлу пам'ять **бл. п. магістер Євгенії Цісик** складаємо **200.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя": **40.00 дол.** — Олег і Іванна Ратичі, **30.00 дол.** — Галина і Ростислав Ратичі, **по 25.00 дол.** — Оля і Ярослав Городецькі, Дарія Оріховська, **по 20.00 дол.** — Марія Слободян, Анна Захарко, Наталка і Іван Головінські, **по 10.00 дол.** — Любомир Ратич, 65-ий Відділ СУА в Нью-Брансвик. Родині висловлюємо глибокі співчуття.

Замість квітів складаю **40.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" у пам'ять **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, з якою було приємно працювати довгі роки.

Наталка Дума

З НАГОДИ...

З нагоди **65-ліття 28-го Відділу СУА** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Відділові бажаємо найкращих успіхів у подальшій праці.

Членки 92-го Відділу СУА, Менвіл, Н.Дж.

ФОНД РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СУА

У світлу пам'ять Почесної голови СУА **бл. п. Марії Савчак** складаємо на Фонд Репрезентації СУА: **по 50.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА, Вотервліт, Н.Й., Округа СУА Центрального Нью-Йорку, **25.00 дол.** — Дозя і Ярослав Кушнірі.

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

Управа і членки **93-го Відділу СУА** у Гартфорді складають **100.00 дол.** на 100-тисячний Фонд ім. Олени Лотоцької. На загальних зборах **119-го Відділу СУА**, Йонкерс, Н.Й. управа і членки Відділу призначили **100.00 дол.** на 100-тисячний Фонд ім. Олени Лотоцької.

НАШИМ ЩЕДРИМ ДОБРОДІЯМ — СЕРДЕЧНО ДЯКУЄМО!

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

(ПОЖЕРТВИ ЗА ЛЮТИЙ 1998 р.)

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

На нев'янучий вінок у пам'ять **бл. п. Уляни Козак** на Фонд Чорнобиля СУА зложили: **по 100.00 дол.** — Оксана і Ігор Кіналі, Любомир і Оксана Кузьмаки, Ірена і Борис Мришуки; **75.00 дол.** — Христина і Юрій Кіналі; **по 50.00 дол.** — Маруся і Лев Домбчевські, Ярослава Кіналь, Ліда і Роман Керницькі, Ольга Крижанівська, Марія Смішкевич, Зеня і Юрій Яворські; **40.00 дол.** — Дана А. Ясінська; **по 30.00 дол.** — Володимир Корнага, Наталія і Володимир Чайковські; **по 25.00 дол.** — Мира і Стефан Ганкевичі, Лідія й Андрій Закревські, Ірина і Ярослав Куровицькі; **по 20.00 дол.** — Христина і Василь Гнатіві, Ірина Грицко (Канада), Олег Чайковський, Омелян Чайковський, Олександра Юзенів; **по 10.00 дол.** — Марійка і Микола Риваки, Галина і Любомир Гумовські. **Разом 970.00 дол. Збірку провели Володимир Корнага та Оксана Кіналь.**

У пам'ять **бл. п. Марії Савули** через 19-ий Відділ СУА на Фонд Чорнобиля СУА зложили: **25.00 дол.** — Леся й Євген Обаранці; **по 20.00 дол.** — Леся Городиська, Йосиф Куц, Стефан Шилкевич; **15.00 дол.** — Уляна і Юрій Тарнавські; **по 10.00 дол.** — родина Вачурів, Катерина Мізюк, Леся і Орест Сеники, Марія Городиська, Анастасія і Михайло Бойцуни, Андрій Турчин, Дарія і Макар Копаниці, Марія Хомяк. **Разом 180.00 дол.** Шановній родині висловлюємо найщиріші співчуття.

У світлу пам'ять нашої товаришки **бл. п. Лідії Вовк DeFaria** із сиротинця Landshut—Prien-Chimsee, Німеччина, складаємо на Фонд Чорнобиля СУА: **по 50.00 дол.** — д-р Зенон і Стася Жизномирські, Зоня Кохан; **30.00 дол.** — Степан та Ніна Бабії. **Разом 130.00 дол.**

In memory of **Dr. Miroslaw Liber**, we are donating **\$25.00** to Chornobyl Fund.

Mr. and Mrs. Sterling Delzell.

In memory of **Mrs. Iwanna Medwid**, who died on 15 January 1998. This gift **\$30.00** is from the staff of Army Community Service and the administrative staff of the Directorate of Community and Family Activities, Fort Monroe, Virginia.

In memory of **Mrs. Iwanna Medwid**, we are donating **\$200.00** to Chornobyl Fund.

Mr. and Mrs. Alex Khowaylo.

На нев'янучий вінок у світлу пам'ять матері наших друзів **бл. п. Іванни Тиндик** складаємо **25.00 дол.** через 86-ий Відділ СУА на Фонд Чорнобиля СУА. Донькам з родинами висловлюємо щирі співчуття.

Лариса та Дмитро Пенцаки

У світлу пам'ять **бл. п. Мирослава Лібера** на Фонд Чорнобиля СУА зложили: **15.00 дол.** — Адріана і Петро Лібери; **по 100.00 дол.** — Марія Лібер, Матильда Костко, Таїса і Андрій Бровари, Наталія і Юрій Ріпецькі, Мирослава Гук з родиною, Ірена Пік, Арета Надозірна; **75.00 дол.** — Іванна і Михайло Головаті; **35.00 дол.** — Ангеліна та Іван Зваричі; **по 25.00 дол.** — Powers Ann and Walter, Наталія і Василь Шуї, Леся Крук; **по 20.00 дол.** — Ксеня Антипів, Лідія і Роман Марушки, Марта й Алі Белькаїроуси, Таня й Іван Фецуляки, Мирослава і Микола Івахіві, Стефа Бабій, Марія Фединяк, Ірена і Осип Гадзери, Mr. & Mrs. George Stasula, родини Качурів і Леусів. **Разом 1,135.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. протопресвітера Володимира Базилевського** пересилаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Шановним синові Юрєві і донці Інні з родинами висловлюємо наші щирі співчуття.

Инж. Євген і Наталія Змії

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Карлі Процків**, довголітньої членки 57-го Відділу СУА зібрані гроші в пам'ять мами, дочки передала на Фонд Чорнобиля СУА: **по 25.00 дол.** — York Street Clinic, Elizabeth & Vincent Rossi; **по 20.00 дол.** — Олександр і Оленка Смики, 57-ий Відділ СУА, Mr. & Mrs. Stephan Pilipczuk; **по 10.00 дол.** — Ярослав Яцковський, Іван і Анна Бекерські, Леся Бекерська, Ярослава Томич, Марко Фалинський, Kathleen Homou, Emily & James Rizio, David & Diane Nobles, Beverly McCutcheon, Theresa Mack. **Разом 210.00 дол.**

У пам'ять **св. п. Марії Савчак**, почесної голови СУА, складаємо **200.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Ірена і Лев Кушнірі

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Миколи Стецьківа**, батька нашої членки Ірени Стецьків, складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Членки 113-го Відділу СУА

Замість квітів на могилу **бл. п. Іванки Медвідь** складаю **15.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Розалія Стадник

З РІЗНИХ НАГОД

Branch 95 of Poughkeepsie, NY donated **\$3,240** to the Chornobyl Fund — proceeds from their Medieval Banquet and Fashion Show which was held October 26, 1997 at Best Western Inn, Poughkeepsie, NY. Also during the Banquet the following donations were made to the Chornobyl Fund; **\$250.00** — Voloshky; **at \$100.00** — O. Hnateyko, S. M. Wowk; **at \$50.00** — Cross, A/Nardi, L., Lylia Popoff, Raymond Staffon Mr. & Mrs. Guillaume, **\$40.00** — Dunn Fuel Service; **at \$35.00** — Norkeiliunas Casimir, Branch 119; **\$25.00** — Judy Killmer, Anne Polewchak; **\$20.00** — Susan Tychostru; **at \$10.00** — Shannon Nancy, Stuart & Helene Bigley, Unison Learning CTR INC. **Total \$860.00.**

99-ий Відділ Союзу Українок Америки у Вотервліт, Н.Й. провів коляду на Фонд Чорнобиля СУА. **Листа жертводавців: по 100.00 дол.** — В. і А. Ван Сліт, В. і Г. Макухи; **по 50.00 дол.** — Н. і В. Верзоли, М. Касіянчук, О. В. Марущак; **35.00 дол.** — М. і І. Філі; **по 30.00 дол.** — К. і С. Ксеничі, Р. Маселко, М. і М. Філі; **по 25.00 дол.** — Анастасія Анніс, О. і Є. Бертечі, О. і А. Білінські, родина Боюсів, О. і Р. Гарасим'яки, Д. і Я. Кушнірі, Володимир Стадник, М. і Т. Федаки; **по 20.00 дол.** — Зеновія Білас, Лідія Волосянська, С. й І. Галайки, М. і К. Галецькі, Михайло Заблоцький, Микола Завиский, Г. і Й. Ковальчики, М. і І. Карабини, Люба Кушнір, Володимир Літинський, о. Михайло Мищук, Д. і В. Мокії, К. і С. Мочульські, У. і О. Омецінські, Г. і М. Пелехи, С. і О. Поповські, С. і Т. Ракочі, А. і І. Романишини, М. і М. Савківі, П. і П. Спяки, Т. і П. Шевчуки; **по 15.00 дол.** — Б. і М. Бережанські, Ю. і Д. Ванцкові, О. і І. Зендрани, М. і П. Ксеничі, Л. і І. Мокії, Петро Спяк, Марія Філяк; **по 10.00 дол.** — Богдан Біліца, Г. і Й. Вансовичі, Джон Вілліттс, П. і Г. Вітоїші, Я. і Ю. Воробці, Е. і А. Демчарі, Г. і І. Демчарі, Е. і І.

Ігнатолі, Григорій Ільницький, І. і В. Клеми, А. і Д. Коцани, Феня Кошикар, Віра Кушнір, Н. і О. Левицькі, Семен Мандзелян, Володимир Мандзелян, Л. і Т. Мищуки, А. і Е. Наболотні, А. і А. Підвербецькі, Ако Підвербецький, О. і Т. Ракочі, Михайло Сенете, Дмитро Скалій, Д. і Я. Спяки, К. і В. Терлецькі, Калина Тисяк, А. і А. Урбани, К. і Д. Хорвати, Іванка Цьолко; **по 5.00 дол.** — А. і С. Гербузи, Д. і Т.

Пасінелли, Оля Сицко, Анна Урбан, Бронка Філяк; **3.00 дол.** — Марія Вариха; **2.00 дол.** — М. Ред. **Разом 1,540.00 дол.**

ЖЕРТВОДАВЦІ

54-ий Відділ СУА — Вілмінгтон, Де. **200.00 дол.**
Наталія Коваль, членка 64-го Відділу СУА, Ріверсайд, Кт. **50.00 дол.**
Михайло Чіп — Бруклін, Н.Й. **20.00 дол.**

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У світлу пам'ять мого незабутнього чоловіка **бл. п. о. Мирослава Харини**, складаю **100.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Марія Харина

У другу сумну річницю смерті нашої незабутньої кузинки **бл. п. Зіни Раковської** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Роман Мельник, Софія Мельник

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Ярослави Їсаїв** складаю **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА, Олі, Бахові, Іркові та Юркові висловлюю глибокі співчуття.

Деонізія П. Брочинська

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Хрунь**, сестри нашої членки Марії Корчевої і тітки нашої членки Миросі Йост, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА а родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 91-го Відділу СУА в Бетлегемі, Па.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефана Гробельського**, який відійшов у вічність 16 вересня 1997 року, родина і приятелі зложили на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні: **100.00 дол.** — дружина Надія Гробельська; **25.00 дол.** — Олександр і Софія Соколишини; **20.00 дол.** — Анастасія і Петро Шпинди; **10.00 дол.** — Йосиф Маркуш. **Разом 155.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Уляни Козак**, мами Ярослави Кіналь, складаю **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Надія Гробельська

In memory of **Rev. Protopresbyter Volodymyr Bazylevsky**, I am donating **\$50.00** to the Welfare Fund SUA.

Mary Dushnyk

У пам'ять **бл. п. Марії Микитюк**, членки 71-го Відділу СУА в Джерзі Сіті, Н.Дж., родина, союзнянки і приятелі зложили на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні: **по 20.00 дол.** — Роман Микитюк, родина Пекарів; **15.00 дол.** — Іван і Стефанія Цьолки; **по 10.00 дол.** — Галина Гаврилук, Степан і Анна Чуйки, Тадик і Оля Доманські, Параня Команецька, Іван і Анна

Вішки, Петро і Марія Дзидзори, Ярослав і Оля Тхіри, Vitalli Peter and Karen, Sanfield Bill, Теодор і Стефанія Білоуси, Параня Шеремета, Михайло і Ніна Ковбаснюки, Марія Куций, Володимир і Галина Білики, Стефанія Мацяк, Марія Мацяк, Емілія Гарасимчук, Катерина Коць; **по 5.00 дол.** — Михайло й Іванна Пилипчаки, Клирі Кевін, Дмитро Тхір, Христина Кахнич, Катерина Микитюк. **Разом 260.00 дол.** **Збірку провела Галина Гаврилук.**

З РІЗНИХ НАГОД

З нагоди уродин дорогої сестри **Олени Мельничук** пересилаю **40.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Христя Пацлавська

Ольга Івасечко через 22-ий Відділ СУА в Чикаго склала **200.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА. За щедрий дотак щиро дякуємо.

Членки і Управа 22-го Відділу СУА.

ЖЕРТВОДАВЦІ

54-ий Відділ СУА, Вілмінгтон, Де. **250.00 дол.**
54-ий Відділ СУА, Вілмінгтон, Де. **250.00 дол.**
Ірена Гафткович, Рочестер, Н.Й. — сиротам в Україні **100.00 дол.**
Михайло Чіп — Бруклін, Н.Й. **20.00 дол.**

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

З РІЗНИХ НАГОД

З нагоди **93-літніх уродин** вельмишановної пані **Ольги Яримович**, членки 111-го Відділу СУА С. Барусевич, О. Кобзар, М. Ренер, Н. Стецьків, М. Стефанишин і О. і Б. Козаки склали **70.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу бабусям в Україні.

ЖЕРТВОДАВЦІ

71-ий Відділ СУА, Джерзі Сіті, Н.Дж. **110.00 дол.**
63-ій Відділ СУА, Нью-Йорк, Н.Й. **110.00 дол.**
59-ий Відділ СУА, Балтімор, Мд. **110.00 дол.**
106-ий Відділ СУА, Гартфорд, Кт. **100.00 дол.**
Наталія Коваль, членка 64-го Відділу СУА Ріверсайд, Кт. **50.00 дол.**

ЩИРО ДЯКУЄМО

Лідія Черник,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

Анна Рак,
скарбник Суспільної
Опіки СУА.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ ВІД 1 ДО 31 ГРУДНЯ 1997 Р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Меморіальний Фонд ім. д-ра Ярослава Крушельницького **1,000.00 дол.** зложила **д-р Ірма Крушельницька**.

ДАТКИ

250.00 дол. — Орест і Лідія Білоуси;
по 100.00 дол. — Марта А. Гелетканич, Стефан Гук, Володимир Курило;
80.00 дол. — Петро і Ірена Плиси;
по 50.00 дол. — Онуфрій і Ірина Мізюки, Я. А. Корсунський;
40.00 дол. — Ольга Кекіш;
по 25.00 дол. — Ольга Крижанівська;
по 20.00 дол. — Марія Мулькевич, Орест і Марта Лесюки, Н. Н., Константин Дидинський, Іван Р. Жук, Rose Wogobel, Тетяна Грицина, Ненсі Тарас, Ірена Пітула, Франк і Галина Затонські;
15.00 дол. — Іван Черешня;
по 10.00 дол. — Зеновія Ясінська, Богдан і Лідія Котиси, Олександр Мочула, Орест Загайкевич, Ірена Стерчо, Оксана Прус;
5.00 дол. — Василь Палійчук.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

5,000.00 дол. — Chubb & Son Inc. matching Катерина Литвинка-Фанок зложила в пам'ять чоловіка **бл. п. Зенона Фанока**, який помер під час виконання праці;
2,000.00 дол. — Українська Федеральна Кредитова Кооператива Самопоміч, Філядельфія, ПА.;
1,000.00 дол. — Анна Гамука;
500.00 дол. — Микола Кизима;
по 200.00 дол. — д-р Ярослав і Оксана Сидораки, Семен Вішка;
по 100.00 дол. — Орест і Лідія Глюти, Василь і Зеновія Никифоруки, Юрій і Олександра Раковські, Марта Перейма, Юрій Старостенко, Олександра Юзенів;

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У п'ятнадцяту завжди однаково болючу річницю відходу у вічність нашого чоловіка, батька і дідуна **бл. п. Миколи Савицького** складаю в його пам'ять **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Дружина Марія Савицька

У пам'ять **бл. п. Євгенії Корчинської** складаємо **500.00 дол.** на потреби УМ.

Дада і Олександр Слоневські

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Анни Панчак Кумферт складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, дочці Нусі, синові Василеві, та родині висловлюю мої глибокі співчуття.

Софія Салдан

У пам'ять **бл. п. Володимира Петровського**, батька Олі Зозулі, складаю **35.00 дол.** на потреби УМ.

Наталка Миколаєвич

У пам'ять незабутньої **бл. п. Параскевії Щур** односельчанки зі села Саранчуки, повіт Бережани, складаю **35.00 дол.** на потреби УМ.

Наталка Миколаєвич

У пам'ять **бл. п. Параскевії Щур**, матері Дарії Костів, складаємо **50.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку.

Євген і Євгенія Івашківи

У вічну пам'ять **бл. п. Параскевії Щур**, матері Дарії Костів, складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ в Нью-Йорку. Родині висловлюємо глибокі співчуття.

Ольга і Теодозій Зазулі

У пам'ять **бл. п. д-ра Мирона Сатурського** складаю **100.00 дол.** на потреби УМ.

Альоізія Сатурська

У 27 річницю смерті мого чоловіка **бл. п. Романа Качмарського** складаю **25.00 дол.** на Український Музей.

Ірена Качмарська

Замість квітів на свіжу могилу товаришки **бл. п. Марії Савчак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Синам Романові і Михайлові висловлюємо щирі співчуття.

Ярослава і д-р М. Крижанівські

У світлу пам'ять моїх найдорожчих, незабутніх і єдиних чоловіка **бл. п. Володимира Кваса** і **бл. п. сина Ігора** складаю **40.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ через 89-ий Відділ СУА.

Магдалина Квас

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Юрія Чировського** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ірена та Іван Мокривські

Замість квітів на свіжу могилу моєї шкільної товаришки **бл. п. Марії Іванишин-Халупи** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Доні Ромі, синові Орестові та родині висловлюю щирі співчуття.

Теодора Бриттан

Замість різдвяного подарунка дорогій мамі Галині Сиротюк, складаю **50.00 дол.** в пам'ять **родини Годованських** на Будівельний Фонд УМ.

Євген Сиротюк

У першу річницю смерті дорогої **бл. п. Гені Корчинської** складаю **30.00 дол.** на потреби УМ.

Поля Книш

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови 64-го Відділу СУА, 64-ий Відділ перевів збірку на суму **2,110.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ:

200.00 дол. — Володимир і Дарія Семенги;

по 100.00 дол. — 67-ий Відділ СУА у Філядельфії, Володимир і Уляна Дячуки, Мирон і Ольга Гнатейки, Богдан і Наталія Ковалі, Богдан і Ірена Чайківські, Олександр Попович і Марта Попович;

по 50.00 дол. — д-р Роман і Анна Алиськевичі, Євген і Євгенія Івашківи, д-р Іван і Олександра Кизики, Іван і Марія Куземські, д-р О. і М. Кульчицькі, Юрій і Христина Навроцькі, д-р Ярослав і Ірена Падохи, Марія Савицька, Лідія Фіцалович;

40.00 дол. — Стефан Вельгаш і Марія Проскурєнко;
по 30.00 дол. — Лідія Кий, Ольга Крижанівська, Марія Палідвор;

по 25.00 дол. — Лідія Баранська, Євстахія Гойдиш, Віра Кліш, Лідія Крушельницька, Юрій і Олена Кисілевські, Марта Лиско, Ксеня Луцька, Іванна Мачай, Мирослав і Люба Прокопи, Люба Раковська, Володимир і Олімпія Роговські, 64-ий Відділ СУА, Дарія Байко;

по 20.00 дол. — Наталія Білоус, Юрій і Дарія Костиви, Віктор і Ольга Ліси, Марія Підгородецька, Стефанія Пурій, Таня Ріжко, Софія Салдан, Ярослава Стасюк, Ярослава Стахів, Л. Чайківська, Марта Пеленська;

15.00 дол. — Галина Гошовська;

по 10.00 дол. — Люба Артимишин, О. Кузишин, Надія Савчук, Л. і Ю. Семенюки, Галина Цігаш, Оксана Щурова, Ольга Фостяк.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої сестри **бл. п. Марії Савчак** складаємо **100.00 дол.** через 64-ий Відділ на Будівельний Фонд УМ.

Ярослава і Мирослав Пастушенки

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаємо **500.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

24-ий Відділ СУА

У світлу пам'ять видатної громадянки **бл. п. Марії Савчак**, колишньої голови СУА, членки Управи УМ, складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

57-ий Відділ СУА, Ютика, Н.Й.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак**, колишньої голови СУА, членки Управи УМ, складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

113-ий Відділ СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині висловлюємо щире співчуття.

Управа і членки 78-го Відділу СУА

У світлу пам'ять нашої дорогої колишньої голови СУА **бл. п. Марії Савчак** складаємо **200.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Округа СУА, Нова Англія.

У світлу пам'ять Почесної голови СУА, **бл. п. Марії Савчак**, на Будівельний Фонд УМ складаємо **50.00 дол.** Родині висловлюємо щире співчуття.

Округа СУА, Північний Нью-Йорк.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

66-ий Відділ СУА ім. Олени Кисілевської

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Савчак**, колишньої голови СУА, складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

89-ий Відділ СУА

Замість квітів на свіжу могилу нашої тети **бл. п. Марії Савчак** складаємо **200.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Кузинам Ромкові і Михайлові висловлюємо щире співчуття.

Оксана, Олександра і Білл Фолей

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині висловлюємо щире співчуття.

Мирослав і Зоряна Смородські

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині висловлюємо щире співчуття.

Ярослав і Марія Тимочки

У пам'ять **бл. п. Марії Савчак** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Н. Н.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаємо **100.00 дол.** через 22-ий Відділ СУА на Будівельний Фонд УМ.

Катерина і Іван Скубяки, Чікаго

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марусі Савчак**, Почесної голови СУА, складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Синам Романові і Михайлові висловлюємо найщиріші співчуття.

Дарія і Яків Яворівські

У пам'ять моєї дорогої шкільної товаришки і незабутньої приятельки **св. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, колишньої голови СУА, членки управи СФУЖО, членки управи Українського Музею, з якою я довгі роки мала честь працювати у тих організаціях, складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Лідія Я. Гладка

Замість квітів на свіжу могилу дорогої приятельки **бл. п. Марії Савчак** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Синам, невістці і внукові висловлюю найщиріші співчуття.

Поля Книш

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Христина Воевідка

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савчак** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Роман і Мотря Слоневські

In memory of **Maria Savchak**, I am donating **\$50.00** to The Ukrainian Museum's Building Fund.

Mary Dushnyck

У пам'ять покійної **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, через 83-ій Відділ СУА складаємо **70.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ: **20.00 дол.** — Ліна Андрієнко Данчук; **50.00 дол.** — Дана О. Чехович.

У пам'ять **бл. п. Михайла Білоуса**, чоловіка членки управи 64-го Відділу, складаємо **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Управа 64-го Відділу СУА

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ

Управа і Адміністрація Українського Музею.

ОЛЬГА ДУЧИМІНСЬКА

ВЕЛИКОДНЯ ЛЕГЕНДА

На хресті вмирав Христос. Умирав за людей, які розіпняли його... Страждальна Мати дала свого єдиного сина на смерть, за велику визвольну ідею, а сама під хрестом вмирала з болю і розпуки...

Висів на хресті наго, на посміх людям.

Побачив павук наготу Христа і завстидався. Завстидався за людей, які у своїй злobie не дають себе перевищити. Серце малого павука здригнулося, і він почав чимборше ткати срібну павутину довкола бедер Христа. І обтулив святе, зболіле тіло Христове ніжною тканиєю.

Недалеко хреста, на якому вмирав Бог, стояла червона лілея. Пишалася своїм яскравим і струнким билем. Коли побачила вмираючого Христа зі спаленими спрагою устами, добула з глибокої комори своєї чаші краплю солодкого меду. Попросила бджілку, щоби носила цей мед на спалені губи Христа, які жовнір напував жовчю. І відтіхнув Христос від покріплюючої краплини меду, яку лілея добула зі своєї комори, а бджілка носила до губ Христа.

Надлетів жайворонок. Із дзюбка полилася слава Творцеві, але глянув і пізнав Бога на хресті у людських муках...

Побачив тернову корону Короля королів... Колючки вбивалися в тіло, а струйки пливучої червоної крові писали по чолі та обличчі біль, який шматував Бога-чоловіка. Легенько спустився, сів на корону і своїм дрібним дзюбком почав обломлювати колючки тернини, які не тільки були вбиті в тіло Христа, але і в серце страждальної Матері... І почав крилатий співак видовбувати терня зі святих ран, а Мати-страдниця благословила малу пташку, в якій було більше серця, як у людей, які прибили його на хрест за науку, повну любові.

Сонце підійшло вже високо і розсипало довкола гаряче полум'я південної жарі. Надлетів бистрий орел та побачив святу голову, похилену болем і втому від гарячі та духоти розпаленого повітря. І в серці короля птахів піднявся бунт. Чому люди вбивають своїх пророків, своїх богів-королів? І розложив свої широкі крила над головою Христа та захистив його від гарячої полуміни сонця.

А з півночі, з-під високих гір, які свої вершки кутали в опалеві мряки, прийшла дівчина у вишиваній сорочці і в намисті. Несла вінок зі золотого колосся і наруч васильку. У стіп Христа зложила вінок і васильком закосичила хрест. Хотіла улегшити біль розп'ятого квітками і щирим серцем...

День клонився до заходу, спека гасла.

Павук скінчив роботу і дивився на свою срібну тканию довкола бедер Христа.

— лілея плакала вечірніми росами —

— пчілка сиділа у вулику сумна —

— буйний орел відлетів з жахом перед злобою світу —

— дівчина з далекої півночі стояла з розпукою в серці... Червоне намисто розсипалося кривавими сльозами —

— Мати-страдниця стояла під хрестом, зацімила з болю, —

— а Христос тихо, склонивши голову, віддав духа Богові!

Чорні клуби хмар покрили небо, затінили сонце, пільма впала тяжкою опоною на цілий світ... Гуділи громи, горіли блискавиці... Здригнулась земля осіннім листком, дрижала вся природа і заридала бурєю!

Бог-чоловік помер!

Павук захистив себе під дерев'яним раменем хреста, на якому умер Христос. І дотепер тче по кутках свою ніжну тканию. А в нагороду дав йому Бог у виконанні таку ніжність і мистецтво, що ніхто йому не дорівняє.

Малого співака захистила грудка землі, до якої припав з острахом, і до сьогодні вона захищає його, і він під нею в'є своє гніздо.

А буйний орел полетів у високі верхи і там, перед розшалою бурєю, захистили його скелі. Там він і до сьогодні кладе гніздо своє.

Лілейка побіліла з грози. Коли рано сонце вставало, зцілювало срібні роси з її блідних лиць. Вона так і лишилася назавше білою і стала символом невинності.

А дівчина з-під високих гір у вишиваній сорочці з піврваним намистом не відступала Христа. Хай світ валиться земля дрижить, хай сонце згасне — вона не лишила Христа, ні його святої Матері.

Душу її заповнила велика любов до ідеї, за яку вмер Христос, і терпіння, яке мало принести спасіння і їй. І сьогодні над нею хрест і криваві сльози — але в душі в неї великі скарби: витривалість і віра в майбутнє, у воскресіння!

І настав ясний ранок. Тіла на хресті вже не було. Спочило в гробі. Було тихо і святочно.

А третього дня природа грала і раділа: Христос воскрес!

ТЕОДОРА САВЧИНСЬКА

ПИСАНКОВЕ ПОРАННЯ

На світлій зорі Великоднього Дня,
На сонячнім вітрі світання,
У променях з неба, у хмарах без дна
Бринить писанкове порання.
Збудилися трави, ожили ліси,
Воскресло життя барвінкове,
А дзвони надії ту велич краси
Вплели в Воскресіння Христове!

МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ

МОЛОДЕНЬКА ХМАРИНКА

Молоденька хмаринка
Шука в небі хатинку —
Та у небі її не знайдеш.
Молоденька хмаринко,
Нема в небі хатинки,
Тож куди ти, хмаринко, підеш?

Зиму де зимувати,
Літо де літувати,
Та і як тоді жить, як на те?
Молоденька хмаринко,
Йди до нас у хатинку —
Під вікном у нас вишня цвіте.

Цвіте зранку кульбаба,
Цвіте жовта троянда,
І жовтеньким курчатка цвітуть.
Будеш їх поливати,
Будеш їх напувати,
А вони тобі щастя дадуть.

Микола Вінграновський. Ластівка біля вікна.

Рисунок Тетяни Гаєцької.
Drawing by Tatianna Gajecky

ІВАН ФРАНКО

НАДІЙШЛА ВЕСНА

Надійшла весна прекрасна,
многоцвітна, тепла, ясна,
мов дівчина в вінку.
Ожили луги, діброви,
повно гамору, розмови
і пісень в чагарнику.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Славної пам'яті **Анастасія Волкер з Олеськових** народилася 11 листопада 1908 року у селі Ляховичі на Стрийщині. Тут пережила Першу світову війну. Ще дитиною виїхала з родиною до Америки і оселилася у місті Чикаго. Закінчила вищу освіту у ділянці соціальних наук. Свої знання і сили віддала для української громади. Переїхала до Детройту де відразу почала брати активну участь у праці Союзу Українок Америки (належала до 4-го Відділу США). Була щирою українською патріоткою, всюди представляла себе українкою і хоч була заміжня за американцем, вміла поєднати свою любов до України з лояльністю до Америки. Працювала з новоприбулими: допомагала їм знаходити помешкання, працю, хворим і старшим знаходила відповідні місця для проживання. Підшувала лікарів, лікарні, допомагала ліками, харчами і одягом. Це була найкраща риса її характеру. Люди зверталися до неї за порадою, допомогою, а вона кожного розуміла і знала "в які двері постукати".

Анастасія Волкер багато і віддано працювала для добра Союзу Українок Америки, була довголітньою головою Окружної управи США Детройтської Округи, займала пост заступниці голови Головної Управи США. Щоб заохотити до праці в США якнайбільше українського жіноцтва, яке не володіє українською мовою, вона запропону-

вала організувати англomовні відділи. За її ініціативою започатковано англomовні сторінки в журналі "Наше Життя".

Оцінюючи її знання і вміння спілкуватися з іншими людьми, Головна Управа Союзу Українок Америки делегувала її на конвенцію Генеральної Федерації Жіночих Клубів Америки.

Вона також була делегатом Союзу Українок Америки на конференції Міжнародної Жіночої Ради в Істамбулі.

Поле діяльності Анастасії Волкер було дуже широке. Вона працювала в організації Віста (федеральна агенція, яка координує добровільні програми). Тут вона працювала довгі роки і знайомства з особами на високих посадах допомагали їй в праці для українців. Крім того працювала в Інтернаціональному Інституті та була багато років ініціатором і організатором українських фестивалів з іншими національними групами.

Світлої пам'яті Анастасія Волкер мала чутливу вдачу, вона кожного розуміла і знала кому потрібна негайна допомога. Тому саме, коли Союз Українок Америки запланував створити приміщення для людей похилого віку і упродовж 20-ти років збирав для цього гроші, вона всі свої сили зосередила для реалізації цього плану. США не міг самостійно здійснити такого коштовного проекту, проте, завдяки мудрості проводу, засновано корпорацію для

всієї громади. І знову, завдяки зв'язкам в американському світі, А. Волкер рішучо взялася до справи. З допомогою США, охочих до співпраці громадян в Детройті збудували двоповерхові будинки, які сьогодні є переповнені нашими громадянами похилого віку. Анастасія Волкер була довголітньою головою цієї корпорації (45 помешкань), після обрання нового голови вона стала його Почесною головою.

Кілька років тому переїхала на заслужений відпочинок в українське село імени Святого Андрея Первозванного. Була членом Українського культурно-релігійного центру, для якого любила працювати, тому що він служить для духовному збагаченню осіб, які там проживають. Тут також взялася до праці і очолила Асоціацію "Українське село імени Апостола Андрея Первозванного" у Фльориді. Всі нововведення чи прикраси нашого комплексу належать її ініціативі. Усі адміністративні справи в Детройтському селі і в Норт Порті вона радо полагоджувала, часто мала успіх, але не нарікала, якщо чогось не досягла.

Була дуже побожна. Щонеділі відвідувала Божий Храм, не дивлячись на негоду чи недомагання. Вона говорила: "Іду до церкви, щоб послухати Слово Боже". Ще в минулому році їздила на Україну і була дуже з того щасливою, хоч мало кого з родини там застала. Всі новини з України її цікавили і тишили. З вдячністю Богові сприймала його ласку. Говорила: "Ідіть поміж людей і оповідайте їм про красу і багатство нашого краю, бо я вже немічна!"

Сл. п. Анастасія Волкер завжди була зрівноваженою і тактовною, свою правду підтверджувала працею і не вимагала жодних похвал. Вважала, що праця для свого народу — її святий обов'язок, який виконувала точно і сумлінно. Відійшла у вічність 23-го грудня 1997 року на 89-му році життя.

Український Культурно-релігійний центр, який об'єднував два села, відпровадив її в останню дорогу. Вічна їй пам'ять!

Марія Балтарович

ПРОСИМО ПРЕСОВИХ РЕФЕРЕНТОК ТА ДОПИСУВАЧІВ НЕ ПРИСИЛАТИ СТАТЕЙ ЧИ ДОПИСІВ, ЯКІ БУЛИ ВИСЛАНІ АБО ПОМІЩЕНІ В ІНШИХ ГАЗЕТАХ ЧИ ЖУРНАЛАХ.

Редакція

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Тритяк
Софія Геврик
Марта Богачевська-Хом'як
Ірина Куровицька
Варка Бачинська
Таїсса Турянська
Надія Цвях
Ярослава Рубель
Оксана Фаріон
Марія Пазуняк

— 1-ша заступниця голови
— 2-га заступниця голови для справ організаційних
— 3-тя заступниця голови для справ культури
— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
— протоколярна секретарка
— скарбничка
— фінансова секретарка
— для справ преси
— вільний член
— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Лідія Черник
Ірена С. Олексюк
Люба Більовшук
Марта Яросевич

— суспільної опіки
— виховна
— стипендій
— екології

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Квітка Іваницька
Марія Раковська
Олександра Кіршак
Марта Стасюк
Марія Полянська
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Марта Рудик
Теодозія Кушнір
Марія Одежинська

— Дітройт
— Філадельфія
— Нью-Йорк
— Північний Нью-Йорк
— Нью Джерзі
— Огайо
— Чикаго
— Нова Англія
— Центральний Нью-Йорк
— зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич
Рома Шуган
Іванна Ганкевич
Лідія Колодчин
Надія Савчук

— голова
— член
— член
— заступниця
— заступниця

Ольга Рибаків — парламентаристка

Ірена Чабан — головний редактор "Нашого Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англomовної частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak
Sophia Hewryk
Martha Bohachevsky Chomiak
Iryna Kurowyckyj
Barbara Bachynsky
Taissa Turiansky
Nadia Cwiach
Jaroslawa Rubel
Oxana Farion
Maria Pazuniak

— 1st Vice President
— 2nd VP — Membership
— 3rd VP — Culture
— 4th VP — Public Relations
— Recording Secretary
— Treasurer
— Financial Secretary
— Press
— Member-at-Large
— Member-at-Large

CHAIRS

Lidia Czernyk
Irena S. Oleksiuk
Luba Bilowchtchuk
Marta Jarosewich

— Social Welfare
— Education
— Scholarship/Children Student Sponsorship Program
— Ecology

REGIONAL COUNCILS

Kwitka Iwanycky
Maria Rakowsky
Alexandra Kirshak
Martha Stasiuk
Maria Polanskyj
Iwanna Shkarupa
Lubomyra Kalin
Marta Rudyk
Theodosia Kushnir
Maria Odezhynska

— Detroit
— Philadelphia
— New York City
— New York - North
— New Jersey
— Ohio
— Chicago
— New England
— New York — Central
— Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych
Roma Shuhan
Iwanna Hankewycz
Lidia Kolodchin
Nadia Sawczuk

— Chair
— Member
— Member
— Alt Member
— Alt Member

Olha Rybakiw — Parliamentarian

Ірена Чабан — Editor-in-Chief "Our Life"
Тамара Стадниченко — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:
Електронна пошта/e-mail: unwla@worldnet.att.net.

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**

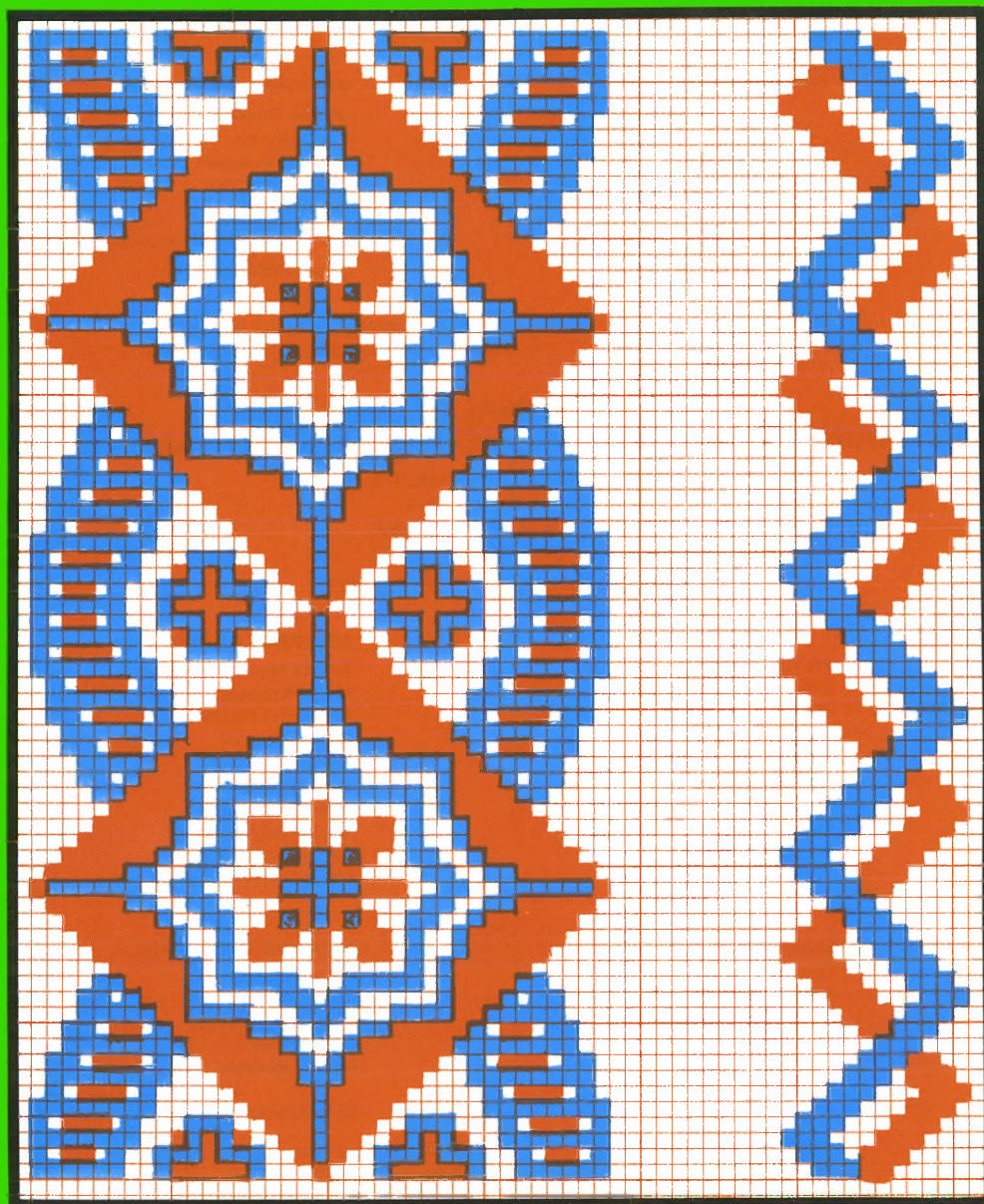
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.
Адміністратор-бухгалтер "Нашого Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:
203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: UkrMus@aol.com

Periodicals Postage Paid at New York, N.Y. and at additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10005

Взори Східньої Галичини. Вишивати нитками DMC червоними з 666, синіми з 996 і чорними. Із збірки Євгенії Вахінської Федусевич.
Patterns from eastern Halychyna. DMC red 666, blue 996, and black, from the collection of Evhenia Vakhynsky-Fedusevych.